

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 1-ГО СЕРПНЯ 1912. ЧИСЛО 31. VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, AUGUST 1. 1912. No. 31.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подаєсь до загального відома всім відділам і їх членам, приналежачим до „Руського Народного Союза“, що

XII-та ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ „РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

відбуде ся

в місті Wilkes Barre, Pa., почавши від дня 9-го вересня 1912 року.

Згідно зі статутами Р. Н. Союза, кождий відділ Р. Н. Союза, котрий сповнив всі приписи і постанови, приписані статутами тої Організації, має право вибору делеґата на Конвенцію. — Вибір делеґатів має відбутись протягом місяця липня с. р. так, щоби до 9-го серпня (August) с. р. всі делеґати були вибрані, як також їх імена і адреси були заслані до Головного Уряду Р. Н. Союза.

Ні один відділ Р. Н. Союза, котрий не був членом Орґанізації що найменше шість місяців до речинця вибору делеґатів, не має права до вибору делеґата. — Ні один відділ Р. Н. Союза, котрий не сповнив всіх своїх обовязків супроти Орґанізації і її статутів, як: неплаченє точного і повного розмету, (§ 147 новий статут), приниманє членів до відділу а до Р. Н. Союза ні, або на оборот, (§ 270 новий статут), невиконуванє припоручень Гсловного Виділу Р. Н. Союза (§ 271, буква б, новий статут), не має права вибору делеґата, згідно зі статутами Орґанізації (§ 9 новий статут).

Ніякий відділ не може вибрати за делеґата такого члена, котрий є рівночасно чи то головним чи місцевим урядником иншої подібної орґанізації.

Відділи, котрі мають право до більше як одного голосу, застосують ся до § у 18-го новий статут, як також до § у 17-го новий статут.

Делеґатом на Конвенцію може бути вибраний кождий член Р. Н. Союза, котрий є що найменше 6 місяців членом того відділу і Р. Н. Союза та вміє читати і писати. — Відділи, котрі не хотять висилати делеґатів, а хотіли би, щоби їх відділ був заступлений, мають застосувати ся до §-у 15-го новий статут.

Місце конвенційної галї, як також порядок Конвенції буде оголошений пізнійше.

McAdoo, Pa., June 20. 1912.

Д. КАПІТУЛА, гол. предс., **А. ШАРШОНЬ**, гол. касієр. **С. ЯДЛОВСЬКИЙ**, гол. секр. фінанс., **Т. ЛАБОВСЬКИЙ**, гол. секр. рек.

Новинки.

Нюйорська поліція на услугах шулєрів. Дня 16 липня, о год. 2 рано, замордовано перед дверми готелю „Метрополь” одного з нюйорських шулєрів, Германа Розенталя. Розенталь сидів з кількома своїми знакомими при однім столику в названім готелю і заєдно поглядав на входові двері, мов би когось ожидаючи. О 2-гій годині в ночи приступив до сього столика якийсь панок і викликав Розенталя на двір, бо хтось-там хотів його конечно бачити. Розенталь вийшов з готелю і сейчас почуло ся кілька револьверових стрілів. Розенталь упав мертвий до долу, а його убійники (їх було чотирох) всїли собі спокійно до ожидаючого на них автомобілю і відїхали поволи з місця злочину. Сьвідкам сього морду упало в очи те, що поліціянти, які стояли на своїх постерунках наоколо сього готелю, не дуже якось спішили ся зловити тих чотирох людий, котрі на очах численної публики і при сьвітлї кількох лукових лямп устроїли собі таку стрілянину... Але коли злочинції щезли з овиду, поліціянти нібито заметушили ся і почали шукати виновників, котрих, розумієть ся, не знайшли. Бандити були на стільки зухвалі, що навіть не уважали за потрібне змінити число автомобілю, яким прибули перед готель. Були сьвідки, які затямили собі добре се число, але поліція не втягнула його до своїх протоколів, а натомість вписала инше число...

Про замордованого Розенталя треба сказати, що він не мав „щастя” поміж своїми товаришами-шулєрами. Вони його заєдно переслїдували і „помпували”, а через те він постановив зірвати з ними всякі зносини, а до того надумав виставити їх на позорище і небезпеку. В навечеріє своєї траґічної смерти Розенталь явив ся в бюрі стейтового прокуратора Вітмана і сказав йому „щось” дуже цікавого про всїх нюйорських шулєрів і про нюйорську поліцію, яка сих шулєрів мала в своїй опіці, побираючи від них масні „лапівки”. Розенталь був на стільки неоглядний, що із своїми погрозами на адресу поліції висловив ся публично та ще й похвалив ся, що зараз у вівторок піде опять до Вітмана і розповість йому **всьо, що знає**, бо він ще богато має сказати!... Ся неоглядність заводового шулєра (ґемблєра) була причиною його смерти. Люди, котрим залежало на тім, щоби Розенталь був **тихо**, спрятали його зі сьвіта і, здавало ся, усьому буде кінець... Та тут вмішала ся в те погане діло публична опінія, а особливо часописи звісного міліонера Герста, котрий — як відомо — поборює завзято пануючу нюйорську кліку з усіми її ославленими порядками. Щоденна поступова преса почала розбирати убійство Розенталя на всїлякі лади і стала явно обжалувати нюйорську поліцію, котра чомусь-то „не могла” винайти убійників... Під напором публичної опінії власти були приневолені взяти ся за се діло дуже серіозно і енерґічно. Забрав ся щиро до роботи державний прокуратор Вітман зі своїми детективами, взявши собі до помочи ославленого Бурнса (того самого, що виловив братів Мак Намарів) враз з цілим його штабом. І комісар нюйорської поліції Вальдо розпочав широке слідство, а незалежно від тих двох вмішали ся в ту справу і детективи-журналісти. Убійство Розенталя і причасність до сьої справи нюйорської поліції стали сензацією дня і від часу сього убійства цілий Ню Йорк і всї околичні міста про нічо инше не думають і не говорять. Арештовано і осаджено в вязници кілька ноторичних шулєрів та сластителїв „сірого автомобілю, котрим послугували ся убійники Розенталя у пропамятну ніч, а крім того переслухано кільканайцять сьвідків, з котрих деякі зголосили ся до Вітмана самі. Ціла справа колотила ся два тижні. Нарешті минулого понеділка признали ся арештовані шулєри, „Jack“ Rose, „Bridgy“ Webber і Harry Vallon, що убійства Розенталя допустив ся посередно поручник поліції Кароль А. Бекер, який намовив до сього злочину осібних людий, котрі також належали до тої шайки шулєрів, якими Бекер опікував ся і від яких побирав часто товсті хабарі.

Ось таким робом вийшов на яв величезний скандал, незнаний доси (а бодай ще ніколи передтим невиявлений) в історії нюйорської поліції. Бекер зістав арештований і осаджений в нюйорській вязниці „Tombs” (тумс), а дальше слідство викаже, скілько осіб буде скомпромітованих сею аферою.

Смерть мікада. О годині 12.43 по півночи, дня 30 липня с. р. умер японський імператор (мікадо) Мутсуґіто. Він родив ся 1852 року, вступив на престол по смерти свого батька в р. 1867 і панував 42 років. Захорував перед двома тижнями на остре запаленє нирок і ся недуга загнала його в могилу на великий жаль та смуток усїх його підданих. Що Япан вибив ся в послїдних часах до ряду найбільших сьвітових держав, се в цілости заслуга померлого мікада. Наслїдником Мутсуґіта став його 33-лїтний син Йошігіто.

ПРИГАДКА.

Адміністрація „Свободи” пригадує усім тим передплатникам, котрі залягають ще зі своєю передплатою, щоби вирівнали свої залеглости до 10-го серпня с. р., бо в противнім разї висилка часописи для таких буде встримана. До того приневолюють нас власти почтові.

Так само упоминаємо всї Братства, Товариства або і поодинокі особи, котрі залягають з вирівнанєм платнї за всїлякі роботи, як оголошеня пікніків, балів, або представлень, тикети, статути і т. п., щоби безпроволочно вирівнали свої залеглости, щоби Адміністрація не була змушена виказати їх як довгуючих на будучій конвенції, та публично, перед делєгатами наносити їм встид.

За Адміністрацію „Свободи”
К. Кирчів, управитель.

Передконвенційні уваги і проєкти.

20.

Слово на слово.

Я читаю пильно „Передконвенційні уваги і проєкти”, бо в них відбиваєсь мов в зеркалї „напрям духа” членів нашого Р. Н. С., ще незапаморочений анї аґітацією конвенційною, анї особистими цїлями. В передконвенційних проєктах виявляє кождий пишучий член Р. Н. С. свої найкрасші чувства під взглядом бажань добра для нашої орґанїзації, його членів і цїлого нашого народу.

Зі всїх проєктів до сего часу найбільше вразили мене „проєкти” члена підписаного „Н. С.” і д. Михайла Угорчака.

Зачну від сего послїдного. Добродій М. У. зовсїм слушно як много инших звертає увагу членів Союза на те, що єсли ми хочемо в дїйсности **рости**, яб додав: і стати гідними синами американської держави, то ми повинні стати ясно на ґрунтї американської конституції, і не накладати кайданів тут добровільно анї на нашу совість анї на наші переконаня полїтичні. Єсли член Союза сповняє свої обовязки фінансові згядом орґанїзації совістно і не є злочинцем, се вповні повинно вистарчити для орґаніз. убезпечаючої в разї смерти, якою є в першій лїнїї Союз. Ту в Америцї ми не повинні бути заскуропілими „Рутенцями”, а народом вільним, толерантним, якою є і конституція американська: „свобода совісти і мисли”.

Ту, в Америцї, повинні ми згуртувати цїлу Україну **в оден гурт**. Ми тут маємо Українцїв православних і що року їх число збільшаєсь. Ми маємо тут Українцїв незалежної церкви, маємо Українцїв з Угорщини кальвінського віроісповіданя, римо католиків Українцїв і т. д. Не зробимо ми сего, то є Союзовцї, то зробить хто инший, бо се мусить з часом бути зроблене, чи ми сего захочемо чи нї. Р. Н. С. має до сего найбільше право і найлучшу нагоду, яко найстарша і найсильнїйша громада. Решту дописав д. м. У. — Що дотичить закиду д. М. У. що у нас є забогато Поляків, з сим яб не годив ся. В нашій орґанїзації нема много Поляків а є Русини-Українцї римо католики, котрі хоть суть р. к. віроісповіданя, але тим самим, що вступають до наших брацтв, документують, що вони почувають ся Русинами; і яб се назвав дуже відрадною появою, а не нещастєм, як каже д. М. У. Боятись сего, що Поляки заберуть Союз в свої руки, се „страхи на Ляхи”. Я знаю чимало р. к. Русинів, котрі хоть говорять в дома по польськи, то в зносинах з Русинами бесїдують по руськи; а знаю також велику силу гр. кат., котрі не тільки в дома говорять по польськи, але встидають ся нашої народности. Чим більше ми притягнем р. кат. на свою сторону, тим більша наша заслуга. Русько-українська орґанїзація ось така як „Союз”, усе буде мати поміж членами перевагу елєменту українського, бо се річ природна.

§ 193. повинен бути знесений для добра усеї Руси-України і для добра самих Союзовцїв.

Що дотичить того, щоб Союз став, після слів д. М. У., **„орґанїзацією чисто асекураційною”**, то думаю, що д. М. У. висловив ся неясно: він правдоподібно думав так дотично приниманя членів, а не цїли. Союз повинен, не то на дальше остати орґанїзацією патріотичною, але повинен що раз то дальше обсяг свого дїланя і вплив на **маси** нашого народа розширювати; для того я стою за проєктами д. Н. С., бо в тім дусї д. Н. С. подавав видно свої проєкти. О скільки я зрозумів д. Н. С., то йому не ходило о збільшуванє податків членів Союза а подавав проєкт, щоб ся орґанїзація, т. є. Р. Н. Союз дала для цїлого народу ініцїятиву, заложити бюро кольонїзаційне, заняла ся тим і дала початок до заснованя інституту для американської Руси в старім краю. На се члени Р. Н. Союза не потребують анї уживати своїх капіталів резервових, анї не потребують оподатковувати ся осібно на школу, так довго, як довго вони не почують до сего потреби моральної. Ходить о **ініцїятиву**, ходить о наданє сил двом вельми важним справам ініцїятиви, поваги та сили моральної. Кожда народна справа, дїло, вимагає ініцїятиви і сили, котраб попхала се дїло в перед. До сего надаєсь, як найлучше якась орґанїзація, гурт людий з'орґанїзованих в одну цїлість. Вже те саме, що Союз подає ініцїятиву до чогось, дає яко пору̀ку, що се справа важна, солїдна і вартна поперття.

Звідки гроші на сї проєкти взяти, се уже не є річ членів Союза, а комісії, котру-б конвенція вибрала. Така комісія чи комітет булиб залежні в першім рядї від видїлу Союза, а в дальшім взглядї ві делїдуючої конвенції.

Єслиб пр. конвенція вибрала комісію кольонїзаційну, то онаб могла поробити передвступні кроки, а капітал можби зібрати чи то між Русинами приватно чи навіть у Американцїв, єлиб ті побачили, що в тім є користь для опроцентованя їх капіталів. Що до другого проєкту то сповненє його ще більше улегчене. Ми днесь складаємо і збираємо датки на „Рідну Школу”. Чи не моглиб ми за ті гроші, збирані в цїлій Америцї, основувати інститут для Руси американської в першій лїнїї, а відтак і для уілої Руси-України? В такім інституті американськім на земли галицькій, моглаб інтелїґентна молодїж з цїлої Руси-України, т. є. з Росії, з Буковини, з Угорщини побирати приготовлюючі курси анґлїйського язика, купецтва і т. д. так, що по перебутю менче більше року в тій школї, чи то мущина чи женщина, приїзджалиб до Америки підготовані в значній мірі до житя американського і не потребували би доперва тут, о холодї і голодї, тяжко по фабриках або єще де гірше працювати; але зараз по прибутю, як обзнакомлені з язиком і маючі американський фах в руцї, моглиб заняти відповідне становиско.

Чим більше таких інтелїґентних сил працювалоб в американських закладах, тим лекше сталоб для наших людий, бо через них сила нашого народу моглаб дїстатись на лучше платні місця. Отже тут булаб обопільна користь. Чом ви не бачите Айришів, Анґлїків, Шведів, Французів і много инших народів, щоби они сповняли найнизші і найтяжші працї? Бо у них є маса інтелїґенції, котра тягне і протеґує своїх краянів на висші становиска і на красше поле платни.

Старaймо ся і ми о свою інтелїґенцію, то і ми висше станемо становиском і матеріяльно.

Др. В. Й. Сїменович.

21.

З причини наближаючої ся XII. Головної Конвенції Р. Н. Союза я читав усї дотеперішні проєкти та гадаю від себе також дещо до них докинути. Моєю думкою єсть, що заким розпічне ся Конвенція, Головні Урядники повинні винукати відповідне місце, таке, щоб коло нього зараз не було нагоди до жадної піятики, словом аби конвенційна галя не находила ся близько сальону. Не буду широко розписувати ся, тільке радивбим, аби Головним Урядникам платню зменшити, а двох секретарів то цїлком не потрібно, бо тою роботою може оден займити ся.

Дальше Головного орґанїзатора також не треба, бо по плейзах не ходить орґанїзувати. Конвенція повинна відбувати ся що три роки. Жадної зміни у Союзї не робити, як на попередній Конвенції; Статути ухвалити раз на завше, аби не змінювати їх на кождій Конвенції. Також аби назва Р. Н. Союза зістала по старому. Посмертна запомога нехай зістане по старому; лиш як трапить ся комусь якась пригода, нехай би такому скорше виплачували запомогу, бо часом такий чоловік мусить два рази терпіти. Що до орґану „Свободи”, то радивбим аби не містити нїяких оголошень: звичайно находимо у часописи три сторони оголошень за зиґарки, ґрамофони і таке інше, з чого для нїкого нема користи, бо се самі такі компанії, що хоч заордерує хтось, то лиш на страту. Словенська „Свобода” аби не виходила, позаяк як я вступлю до иншої орґанїзації, то менї не будуть посилати „екстра”; який народ заснував орґанїзацію, таку буде менї посилати ґазету.

Тепер до Вас, Панове Делеґати, котрі будете брати участь у XII-ій Головній Конвенції: працюйте щиро, не дайте ся до лихого підмовити, тільки робіть, що Вам здоровий розум каже, бо то не на оден день або на два, тільки на лїта ухвалюєте. Я з щирої душі желавбим, аби Ваша праця принесла як найкрасший хосен і користь всїм нам Союзовцям і нашій любимій орґанїзації.

Ілько Грицик,
член від. 182. Діксонвіл, Па.

22.

Як відомо Вам, дня 9. вересня 1912 р. розпічне ся 12-та Головна Конвенція нашого Р. Н. Союза. З тої нагоди кличу до Вас братя:

1). Вибирайте таких делеґатів, котрим лежить добро на серци нашого робучого народу і нашої орґанїзації, а не тих, котрі їдуть на конвенцію з простої цїкавости, аби подивитись на „параду”, послухати бесїд, покивати головою коло бари, взяти дїєту і відїхати домів. 2) Назва анґлїйська нашої орґанїзації Р. Н. С. повинна бути змінена. 3) Головний Уряд має позістати той самий. 4) Моєю гадкою єсть, щоби § 193 зістав усунений. 5) Р. Н. Союз повинен бути орґанїзацією чисто асекураційною без всяких релїґійних та полїтичних закрасок. 6) Конвенція має відбувати ся як до тепер, т. є. що 2 роки. 7) Система плаченя розметом щоби позістала на дальше. 8) Відвічального редактора має назначувати Конвенція. 9) Головного орґанїзатора непотрібно цїлком. О много лїпше булоби поназначувати дїстріктових орґанїзаторів, котрі для Р. Н. Союза моглиби дуже богато зробити.

Семко Хорт,
член 87. від. Р. Н. Союза.

23.

Читаючи проєкти членів Р. Н. С., бачу, що кождий член оголошує якийсь инший проєкт у нашій часописи. Тож і я, як член Р. Н. С., хочу деякий проєкт подати до відома нашим союзовцям перед сею 12-ою Конвенцією.

Гадаю що добре булоб, аби „Русько Народний Союз” давав рівний розмет що місяця (розуміє ся на цїле висший, на пів посмертного низший). Так дїє ся по инших орґанїзаціях. У нас натомість декотрого місяця єсть розмет на цїле посмертне по 97 центів а на пів по 42 цент., а другого зараз розмет на цїле посмертне виносить вже 1.75, а на пів посмертного 98 ц. Менї здає ся, що всякий борше собі запамятає той місяць, коли платив богато, нїж той коли розмет був малий. Повстає говоренє, і виходить з того некористь для Р. Н. Союза. Менї здає ся, що колиби Р. Н. С. уложив розмет рівний на кождий місяць, по приближнім обчисленю видатків, то певно більше членів би приступало, бо кождий знав би, що має що місяця платити, а друге і головні урядники малиби не так тяжку працю як до тепер. Р. Н. Союз а заразом і Віддїли Р. Н. С. розвивалиби ся лїпше як до тепер. Тож Братя Союзовцї і ви п. Делеґати роздумайте над тими словами.

Дмитро Підгайний,
член від. 213 в Байон, Н. Дж.

24.

Читаючи в кількох числах нашої „Свободи“ передконвенційні уваги і проєкти, задумав і я докинути пару слів в справі зміни, декотрих параґрафів статута Р. Н. С. І так: Назва „The Little Russian Nat. Union“ повинна бути змінена на „The Ruthenian-Ukrainian National Union of America. Редактора, котрого вибере Конвенція, нїхто не повинен усувати, хиба тільки тогди, колиб він переступив якийсь параґраф. Урядником може бути кождий член Р. Н. С., наколи він єсть доброго характеру, без ріжниці, чи то дякоучитель, чи сьвященик, чи робітник, а не так як написав у своїй статї пан І. Ваверчак. „Свободи“ словенської цїлком не потрібно, понеже наша орґанїзація єсть руською. Секретарів конче потрібно двох. Орґанїзатора цїлком не потрібно. Оплата на дім Еміґраційний єсть непотрібна, як про се вже досить обширно написано в ч. 29. „Свободи“.

А тепер ще одна просьба до Вас всїх, члени Р. Н. Союза і до Вас, Делеґати, котрі будете вибрані на XII головну Конвенцію. От не раз читалисьмо по часописях, як то наші посли вріднім краю борють ся в соймі і парляменті завзято за русько-український Унїверситет. Се для нїкого, як лиш для нас і для наших братів і для всього українського народа. Пригадайте собі, кілько то наші братя пролили крови і потерпіли мук за рідну школу? Є отже нашим сьвятим обовязком в тій борбі їм помочи. Але чим? Після моєї гадки, чи не гарно булоб ухвалили по 2 центи від члена при розметї на фонд Руського Українського Унїверситету. Я вас благаю, п. Делеґати і п-ї Делеґатки, поперти ту справу, а за се буде Вам честь і слава від мілїонів русько-українського народа.

Іван Базар,
член від. 191 Р. Н. С. в Трой, Н. Й.

25.

Вже незадовго з'їдуть ся посли найбільшої русько-української орґанїзації на нараду.

Сегорічна Конвенція має поставити Р. Н. Союз на добрі підвалини так, щоби ним жадна сила ворожа не захитала. Вже декілька голосів заявилось в „Свободї“ за зміною анґлїйської назви Р. Н. Союза на Ruthenian-Ukrainian. Дорогі Братя Союзовцї. Як знаємо, нас тут урядово називають Ruthenian. Підчас послїдного перепису людности в Сполучених Державах їздили урядники Р. Н. Союза до Вашинґтону в справі признаня нам нашого імени на урядових блянкетах. Представмо собі, якби то виглядало, коли ті делеґати від Р. Н. Союза побивали ся в справі пониженя наших прав що до конскрипції а головно, що до слова „Ruthenian“ та колиб запитав їх хто, яку вони представляють орґанїзацію? Нас Американцї називають всїляко: greek, galician, polich, hungarian, а се завдяки нам самим! Чому межи иншими славянськими братями того нема? Чи ми вже остатні? Отже коли пічне ся XII. головна Конвенція, на першу точку хай поставлять зміну назви Р. Н. Союза по руськи: „Русько-Український Народний Союз“ а по анґлїйськи: „Ruthenian-Ukrainian Union“ Ми не є малі Руснаки, але ми сильний, 30 мілїоновий народ. Другою не менче важною річию є, щоби Р. Н. Союз полишив справи церковні релїґійні в спокою. Коли се стане ся, наш Союз стане непохитною твердинею на американській земли.

Филип Парибус,
член Р. Н. С. від. 282 в Сиракюз, Н. Й.

Олекса Стороженко. 7)

Марко проклятий.

(Дальше).

— Здоров був, Барило! — скрикнув Кобза, протягуючи до старого руку: — яка нечиста мати тебе сюди занесла?

— А тебе яка? — спитав дід усьміхаючись.

— Я тутечка не один, — прошопотів Кобза.

— І я не один!

— Хтож ще з наших січовиків?

— Побачиш...

— Та й гарна-ж молода! — з тиха промовив Кобза зітхнувши.

— Оттакої ще! ти-ж жонатий?

— Ні... — одказав Кобза понурившись.

— Як ні?

— Не питай...

— Тим то, бачу, у тебе і очи рогом лізуть на чужих жінок?...

— Я думав, що кращої од моеї Зіньки на сьвіті не було, аж бачу...

Кобза не договорив, бо пари танціорів увійшли у салю, і він знов витріщив ся на молоду. Як проходила княгиня побіля того вікна, де стояв Кобза, то знов на його споглянула і так ласкаво, привітно, що здалось йому, ніби ще й усьміхнулась...

Після того танцювали краковяка і другі танці; а отто як натомились, то шляхетство розійшлось по кружганках потягнуть люльок та посмакувать трунків, а панни і паняники, побравшись за руки, розходжували по залі. Молода княгиня поруч з якоюсь панею підійшла до того вікна, де стояв Кобза, і хоч розмовляла по польськи, однак він усе зрозумів.

— Подивись, — сказала молода, показуючи на Кобзу, — який гарний козак.

— Гарні в нього очи, неначе гранати блищать, одказала пані, пильно дивлячись на Кобзу, — тільки груба хлопська тварж.

— Така врода минї милійша, чим жіноча красота нашої шляхетної молодежи.

— Глянь, глянь, як він на тебе пильно дивить ся! ти його причарувала, він закохав ся в тебе.

— Що ти вигадуєш, — одказала княгиня, почервонївши: — як таки можна хлопу закохать ся в княгиню, сього йому і на думку не спаде.

— Не знаєш ти бачу, сих схизматиків, вони такі сьмілі і необачні, що не то закохають ся у княгиню, а ще думають, що й вони такі-ж люде, як і ми!...

— Однак усе-ж таки люди... Знаєш що я тобі скажу? — і княгиня понурилась: — я превелика грішница, минї жаль їх, жаль схизматиків. Патери кажуть, що меньш гріха диявола пожаліть, як схизматика.

— Молись до найсьвентшої матки, щоб вона, милосердна, одвернула тебе од сього великого гріха.

— Молю ся, од щирого серця молю ся, а як гляну на їх муки, на їх прихильність до своєї віри, то так минї зробить ся важко на серці, що часом і сльозами вмиюсь...

— Бач, яка чула!...

Як шляхта трохи оддихала, знов почали вибрязковувать мазура. Люди, що поодходили, давили один другого, проштовхуючись до вікон.

Молодої вже не було в залі, оддихала вона на ганку, де зібрались магнати і значні пани і панни. Ніч була тихая, теплая, пахло бузком, конвалією, а на-округи ганка горіли каганці на деревах.

Кобза з Остапом одійшли од вікна спустились з гори і, обігнувши кружганки, притаїлись біля ганку.

Магнати вели розмову про політику: дуже сварились на запеклих запорожців і нарікали на московського царя.

— Чого вже не роблю, — казав Єремія, — зими гасподовими схизматиками, а нічого не вдію: сотнями вішаю, четвертую, сажаю на палї, а вони ще гірш підіймають ся, лютують. Що-дня то там, то там убивають моїх жовнірів, захоплють обози, підпалюють маґазини з хлібом і припасами.

— Так саме і у нас в Литві, — додав Олбрехт Радзивил, — особливо ті діявольскі Пінчуки богацько лиха нам наробили. В Могильні замордували єзуїта Андрія Боболї; в Пинську і Янові вирізали усїх ксондзів; в Несьвіжі забили шість і богацько шляхти і Жидів, в Новогрудках спалили єзуїтський кляштор разом з патерами.

— Пінчуки то все одна пся крев, козацька, — сердито гримнув Єремія. — Як би на мене, то я усїх би на шибеницю, до остатнього викоренив би.

— А хто буде тоді одбувать панщину? — загомоніли деякі пани...

— Латво казать, усїх на шибеницю, — озивались другі: — схизматиків до сто дяблїв, і прядива на віровки не настарчиш ся!...

Молода княгиня скрикнула і з ляком скочила з свого місця. За ганком щось гепнулось і затріщало, продираючись між кущами, а далї чутно було, як побігло згори. Усї пани, скільки їх не було на ганку, хутко підійшли до молодої з запитанням, що їй приключилось? Княгиня з переляку тріпотїла і зблїдла як стїна.

— Хтось, — одказала вона, боязко озираючись, — із-за ганка зірвав з мого плеча шлюбну квітку!...

— Неслихане зухвальство, Єзус-Марія! — скрикнув Єремія, ударивши кулаком себе в груби. Потім узяв за руку княгиню і з-тиха промовив: — Заспокой ся, моя крульово, заспокой ся; на днї морським знайду винуватого і покараю, як ще нікого не карав!...

Єремія хутко зібрав усе шляхетство, войскових, росказав їм, що дїялось, і хижо озираючись додав:

— Панове! ратуйте мій гонор, об одним тільки вас благаю, приведіть минї його живого!...

Музики стихли, бо уся шляхта і войськові розбіглись по парку шукать злодія. Крик і гомін огласив ся на округи замка; брижчали бронею, тупотїли бігаючи по доріжках, і гукали, перекликаючись між собою. Переполохані панянки тулились по кутках, як овечата розігнаної вовком отари. Єремія то розхожував по покоях і всїх заспокоював, то виходив у парк, кожного, кого-б не стрів, нетерпучо питав:

— Піймали харциза, піймали?

На ганку панї обступили молоду княгиню і дивовались, кому-б зірвать ту квітку.

— Коли він злодій, — мірковали вони, — то латвій було-б йому хапнуть за дороге намисто, як за квітку.

Молода трохи заспокоїлась, з блїдої почервоніла вона як маківка; однак, як почулось в парку: „ловіть, держіть, спиняйте!", княгиня з жахом зскочила з дзиглика, знов зблїдла, аж дух спер ся у грудях, і прислухувалась, ніби боялась, щоб не спіймали того, хто її скривдив; а як огласилось: „піймали, піймали!", то вона знов упала на дзиглик і закривши рученятами очи, схилилась на бильце, неначе зомлїла. Пани, почувши звістку, що піймали злодія, дуже зрадїли і по ляцькому віншували Єремію з долонею. Знов огласив ся гомін по парку: „ведуть, ведуть!" і східні ганка, як лавою, вкрились шляхетством, жовнірами, а попереду з звязаними назад руками йшли Кобза і Остап. Вів їх на ланцюгах стременний князя, пан Щука, найлютїйший катюга з челядинців Єремії. І з виду він більш походив на зьвіряку, як на чоловіка: вірлоокі, перекошені очи дивились хижо, ніс з роздутими ніздрями задрав ся до гори, широка челюсть не перестаючи ходором ходила, неначе переминала жвачку, пика як решето була поковиряна віспою. Замордував він по приказу Єремії не одну тисячу православного народу найлютїйшими муками, які вигадовали тоді безбожні єзуїти, що вчились лїкарству не задля того, щоб ратовать людий, а щоб їх катовать...

Зійшовши на ганок Кобза сьміло озирнув на панів і його погляд запинив ся на молодій. Стояв він в червоному жупану, бо як піймали, то стягли з його свитину, що була з-верху,

— Січовик, січовик! — загомоніли пани.

— Була при йому броня? — спитав Єремія Щуку люто скинувши очима на Кобзу.

— Не було, ясноосьвіцоний княжу, — одказав Щука вклонившись.

— Е, як би була! — пробубнїв Кобза.

— А такий гладкий і завзятий, — знов почав Щука, — що на-силу десять чоловіка його подужали; деяким таки добре надсадив бебехи!...

— На палю схизматика, харциза! — перехопив Єремія...

Почувши такий приказ, молода княгиня швидко схопилась з дзиглика і підійшла до князя.

— Не він зірвав квітку, — скрикнула вона, — я тільки що його бачила біля вікна в залї!

— Кому-ж більш як не йому! — озвав ся Щука. — Хто стояв біля вікна, той і втїкав і обороняв ся...

— Не він, кажу тобі! — сердито одказала молода, похмуро глянувши на Щуку, потім повернувшись до Єремії виразно промовила: — Гоноровим словом ручаюсь тобі, князю, що не він!

— Ну, так сього на палю! — гримнув Єремія, показуючи на Остапа.

— Як так, — озвав ся Кобза, — то карайте мене, я зірвав квітку, а неповинного пустіть на волю!

— Бач, який запеклий! — шопотїли пани.

— Лже, лже, не він, не він, — заверещала знов молода.

— Щоб нам не омилить ся, — перехопив Єремія, — так обох на палю!

— І сам цар Соломон, — озвав ся ксьондз Заленський, — не вигадав розумнїйше.

— Князю, — поважно промовила молода, — мене скривдили, і я одна маю право карать і миловать, за що-ж ти хочеш накинуть на мою совість дві смерти?... Найсьвентша Матко, змилуй ся! — і княгиня простягла до неба руки: — сьогодня, по Твоїй волї, я загубила на віки мою долю...

— Заспокой ся, моя дитино! — перехопив Заленський, узявши молоду за руку і скинувши оком на Єремію: — князь жартує, жартує!...

— Моя крульово, — додав Єремія, — ти в моєму замку господиня: твоя воля, твоя й сила, і я твій слуга; приказуй, усе так буде, як ти бажаєш.

— Обох милую! — Княгиня зняла з грудей шпильку осипану самоцьвітами і оддала Щуцї: — обох на волю! лучче грішить милуючи, як караючи.

Щука узяв подарунок, доторкнув ся устами до сукнї молодої і щось прогарчав собі під ніс. Княгиня гордим поглядом глянула на Кобзу і величаво пішла у покої. За нею розійшлись і пани; деякі хотїли було зостать ся ще на ганку, так Єремія попросив їх до покоїв.

— Після такого ласкавого суда, — додав він, я не поручусь, щоб кому небудь з вас не зірвали й голови з плеч.

Як усї вже пройшли у покої, Єремія прошопотів до Щуки:

— Обох в куну! обох на палю! — і вийшовши в залю зачинив за собою двері.

Поки отто возились з Кобзою, настав час і вечері. Заграли музики польську проходку і Єремія повів молоду княгиню до столу, а за ним парами і всї пани. За вечерею молоді сиділи рядочком, і обоє якось смутно виглядали. Княгині нічого вже було до Четвертинського бісики пускать, бо волю найсьвентшої матки довела до скутку, а княгя може скребла совість, що одрік ся од батьківської віри, од руського посемейства, і прихилив ся до Ляхів...

Однак веселому товариству і байдуже до їх було. Турині роги і келюхи, чарки зо всякими напитками і стародавніми медами переходили од пана до пана, а як стали отто пить за здорове молодої, то вже пили вони з її черевичка. Крик, галас, стрільба з гармат, муцірів і гаківниць огласив ся по всїй околиці. Сполохнуте у ночі гайворння лїтало по парку між деревами, крякало і билось крилами об віти. Не було спокою і горобцям. Бенкет закінчив ся огневими штуками, яких ще не бачили на Вишневещині; то крутилось і тріщало, а те пукало і гуло; здавалось, неначе небо загорілось. Молодих з музиками, гуком і гомоном повели спати в особливі задля їх убрані покої. За ними розійшлись магнати і значні пани; зостались тільки шляхетство і войскові, і довге ще хлюпались у тих напитках, як жаби в болоті.

Єремія повів патера Заленського на свою половину, бо там зібрались гонцї і посланці, присланиі до князя з Крулевства, Литви, Киева і Запорожа.

(Дальше буде).

0178 POD'AKA.

Ja, nižše podpisana, počuvaju sja do oboviazku zložiti jak nejserdečnij-šu pod'aku Holovnomu Uriadovi R. N. Sojuza za skore i točne vyplačeně meñi posmertnoji zapomohy z Holovn. Kasy po braťi Ivaňi v sumi 900 dol. Ne menše skladaju pod'aku i mistcevomu uriadovi, ščo zanimav sja poriadočno pohrebom moho brata. Žiču jak najľipšoho rozvoju R. N. Sojuza.

Olena Jatčišin.

КАЛЕНДАР.

СЕРПЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
1	Четвер	Макрини
2	Пятн.	Ілії прор.
3	Субота	Симеона юр.
4	Неділя	Марії Магд.
5	Понед.	Теофіля. Троф.
6	Вівтор.	Бориса і Гліба
7	Середа	Усп. сьв. Анни

НОВИНКИ.

Відважна дівка. Дочка одного нюйорського адвоката, 19-літна п. Льоа Бол, проживаюча під пору зі своєю родиною в Рошел Парк (недалеко Ню Йорку), прийшла оноді около півночи домів і побачила під своїм ліжком здоровезного ніґра, який скрив ся був там в цїли рабунку. Замість зі страху зімлїти, як се чинять мало не всї жінки в подібних случаях, п. Бол вілїзла відважно під ліжко, вхопила злодія за ковнїр і виволікла його на середину кімнати. Злодій пручав ся з усеї сили і хотів конечно дати драпака, але брава дївчина тримала його в своїх руках доти, доки на її крик не вбіг до кімнати її батько з револьвером в руцї. Нефортунного аматора чужої власности передано в руки поліції, а ся пізнала в нїм давного „знакомого", бо він був уже перед двома роками арештований за злодійство і його засуджено тоді та відіслано до дому поправи. Сей ніґер має 18 лїт і називаєть ся Фридрих Віллємс.

Заборона українського слова. Волчанський повітовий справник, на Харківщині, заборонив місцевому українському артистичному гуртковн продавати на вечерках програми, друковані українською мовою. Недавно сей самий справник був зовсім заборонив виставляти в волчанськім повіті українські пєси.

Повстанє монархістів в Портуґалії. Заповіджена давно револьта монархістів в Портуґалії проти републиканського режиму, вже в стадії акції. Монархісти здобули собі прихильників серед інфантерії, кавалерії і артилєрії і ведуть по части навіть успішну для себе боротьбу проти державної републиканської армії. На поміч спішать їм португальські монархістичні еміґранти з Іспанії. В Баяв облягли републиканці монархістів з їх провідником Консейро і виперли їх що правда, але стратили майже в двоє стільки жовнїрів.

Заповідь кінця італ.-турецької війни. Анґлійська, французька і італійська диплома̀тия займають ся проєктом заключеня договору в справі середземного моря. Після нього анексія Тріполітанії Італією малаб бути признаною Францією і Анґлією, натомість має бути зрештою захований status quo що до инших середземних морських територій. Найзамітнїйше, що про сю важну справу рішають власне Анґлія і Франція, члени державного порозуміня (до якого крім тих обох держав належить ще Росія), не пробуючи порозумітись з Німеччиною і Австрією, котрі разом з Італією творять тридержавний Союз. Факт, що союзниця Німеччини і Австрії в такій важкій квестії умовляєть ся з противниками Німеччини, а сю останню іґнорує, може потягнути за собою далеко ідучі зміни в европейській політичній констеляції.

Засуд камори в Італії. Тими днями скінчив ся в італійській місцевости Вітербо процес проти т. зв. камори, який скінчив ся строгим засудом обжалованих. Обжалованих було 42 бандитів за замордоване Кусоля та його жінки, що видали були банду в руки поліції. Процес тревав 16 місяців і скінчив ся засудом злочинців на 12, 25 і 30 літ примусових робіт. Засуджені почали сейчас в суді кляти та кидати погрозами і ледво силою усунено їх зі судової салї. Сей процес пригадав суспільности орґанізацію тайних кружків в Італії. „Саmorisit" зорґанізовали ся первісно в Сицилії та королївстві Неаполь. Се була орґанізація на взір середновічної Феми, лише що Фема принайменше з початку давала свої тайні присуди, підчас коли камористи використовували присвоєні собі уряди роз'ємних судів, щоби вибирати податки від обороту вартісних річий — хоч того рода податок в Італії зовсім не був заведений. При сїм часто камористи не вагались послугувати ся злочинами, а навіть мордами. В кождім важнійшім місті мали вони свою орґанізацію під проводом абсолютного президента, якому до помочи стояв касієр. Новоприступаючий мусїв складати присягу, що не поповнить крадїжи ані шпіонажі та, що зістане вірний орґанізації, почім діставав два ножі, особливої форми. Готовість до всякого злочину, зробила камористів пострахом цїлої околиці. Подібною орґанізацією була Мафія на Сицилії, яка стояла подекуди в порозумінию з Каморою. За часів Бурбонів толеровано обі орґанізації з полїтичних зглядів. Підчас визвольної боротьби Ґарібальдія, відограли сї орґанізації важну ролю. По упорядкованю нової держави мусїло правительство забрати ся до борби з ними. В перших трьох лїтах істнованя італійського королївства наспіло около 100.000 доносів до властий, між ним 3.000 жалоб за морди. Від сього часу почала ся завзята борба між правительством а каморою та Мафією і ся боротьба треває ще й до тепер, бо обі орґанізації істнують дальше.

Смерть 70 жінок в огни. На стації Мордово, російської полудневосхідної зелїзниці вибух страшний пожар. Спалила ся цукроварня ґр. Орлова Давидка. В хвилї вибуху огню спало в деревлянім будинку, критім соломою поверх 300 робітників. Огонь обняв небавом і сей будинок, а 70 жінок найшло страшну смерть в огни.

Убитє сьвященика в церкві. В селї Суходолї у володимирській ґубернії є в місцевій церкві чудотворний хрест, до якого приходять хорі з доокoличних сїл та наймають молебень Дня 29. червня с. р. прийшло двоє прилично одїтих людий з прошенєм до тамошного старенького православного попа, щоби він відправив молебень. Він пішов разом з тими людьми до церкви без паламаря, — але по хвилї вийшов та залитий кровю почав кричати „дзвоніть" і упав зімлїлий на землю. На голос дзвона збігли ся люди та побачили три глубокі рани від куль на тілї свого пароха, який незадовго помер. За злочинцями вислано погоню, котра одначе нїчого не вдїяла, бо утікаючі стріляли до неї з револьверів. Про причину убийства нїчого ще не знати; всї скарбони нерушані, отже мабуть не було тут грабіжничого наміру.

Операція лїкаря на власнім тїлї. Директор тулонського шпиталю для моряків д-р Реґноль перевів дня 6. м. м. операцію колїна своєї правої ноги в присутности численних товаришів. Операція тревала півтора години і вдала ся дуже добре.

Нічний пристановок для шкільних дїтий. Оріґінальне заведенє заложила управа міста Вальденбурґ в пруськім Шлеску в спілцї з добродійними товариствами. Щоб заопікувати ся шкільними дітьми убогих робітників та охоронити їх від всякого рода недуг, які лучають ся в душних мешканях, рішено отворити азиль для тих дїтий. Вечером приходять ті дїти до сього заведеня, тут дають їм вечеру а рано перед відходом до школи подають снїданє. Дїти мусять бути здорові а передівсїм вільні від туберкульози. Є се перше того рода заведенє в цілій Німеччині; нема сумніву, що й инші міста та добродійні товариства підуть за тим гуманним приміром.

Щаслива сирота. Недавно зложено в державнім будинку в Петербурзї льос, який виграв 14. мая с. р. суму 200.000 рублів. Льос був власностію 8-лїтної дївчинки, сироти, вихованої в домі знайдів в Пскові. При віддаваню її до заведеня, вручено сей льос управі, як одинокy власність сироти. На вість про щастє сироти в Пскові, найшло ся зараз богато її свояків, котрі перед тим не хотїли знати бідної сироти.

Дивні близнята уродили ся одній жінцї в нїмецькім містї Мінхен. Обі дївчата, але одна з білою, а друга з чорною скірою. Батьком близнюків є Мурин.

40 християнських родин перейшло на жидівську віру в Угорщині в селї Ільоніча округа Береґ.

Чоловік, що жив десять минут. Десять минут, або одну шесту часть години усего жила, або скажім радше дихала собі новонароджена у віденськім шпитали дитина, але стала причиною судового процесу. Річ була така: Якась Катерина Перль що ходила в семім місяци з дитиною прострілила ся була з ґризоти; її привезли до шпиталю, де вона вмерла. Лїкарі, що були при смерти, були тої гадки що хоч жінка вмерла, то дитина в матірнїм тїлї дихає, отже вирізали дитину, котра, як прийшла таким чудом на сьвіт, подихала десять минут і також вмерла. Зрештою померла жінка ніяких дїтий не лишила, а її родичі зажадали, щоби вдовець по нїй віддав 30 тисяч віна, яке йому за жінкою дали, бо з його співжитя з їх донькою не було ніяких дїтий. Але вдовець не хоче віддати гроший, бо рахує се вимлене з мертвого тїла незріле, ледви кілька минут дихаюче сотворінє за потомка. Тепер через те веде ся між обома сторонами процес.

Дві анґлійські женщини виправили ся сими днями по золото. Вони твердять, що коли рік тому звідували острів Cocos, 55 миль від Панами то стрінули в яскинї велику купу золота вартости около 100 міліонів долярів. Золото се мали сховати там бандити. В Анґлії сейчас завязалась спілка, куплено корабель і поїдуть глядїти за золотом.

Проби поборюваня лїтаків вірлами роблять французькі військові власти. Летуни кажуть, що коли куля не буде могла досягнути лїтака, будуть се могли робити орли. Гадка про уживанє вірлів до нищеня лїтаків зродила ся з пригоди, яку пережив летун Жібер, підчас лету Париж-Мадрит. Іменно підчас лету, переслїдував його орел так, що Жібер мусїв стріляти з револьвера, а наслідок зворушеня стратив напрям і мусїв вкінци осісти на землю, щоби знова зорієнтувати ся. Орел перешкодив йому довести лет до цїли. Тепер постановили нікейські офіцири вивчити шість молодих вірлів щоби перешкаджали летови. Не давали вірлам їсти, а потім клали мясо на крила лїтака. Вірли так кидали ся на мясо, що розперли крило лїтака. Звідси вносять, що більше число вірлів, по випущеню на лїтаки або їх знищать, або що найменше виведуть летуна з рівноваґи. Сї птиці є так вивчені, що їх не злякають анї стріли, анї гук мотору. Також кладено мясо на модель бальона, при чім показало ся, що птицї сї нищать поволоку бальона. Видко на все можна винайти спосіб, а надії покладані військовими кругами на придатність лїтаків у війні можуть завести.

На білих медведях до бігуна. Таку пропозицію поставив звісний дослїдувач підбігунових околиць, Фр. Нанзен. В статї, поміщеній в журналї Scribner Magazine обговорює він проби тресованя білих медведів в гамбурськім зоольоґічнім садї, де осягнено вельми визначні успіхи. До сього часу — пише Нанзен — не роблено проб використати прислуги сеї зьвірини в бігунових околицях; коли би се виконано, перед дослїдувачами розкрили би ся нові можливости. Як упряжне зьвіря, білий медвідь — ідеальний. Його сила і витревалість незрівнані; він може годувати ся, як пес, консервами; може навіть в противенстві до пса довший час жити без їди. Одного лиш можна бояти ся, а то, що з білим медведем не можна жити в добрих відносинах.

Женщина жовніром. До нерідких звісток про случаї участи жінок-добровольців в борбах і повстанях приходить ще одна з останньої війни російсько-японської: На вулицях Варшави прохожуєть ся трийцятьлїтна женщина одїта в мужеський воєнний одяг з ордерами і медалями на груди. Є се охотничка з останньої війни; вона служила у відділї козаків під проводом ґенерала Міщенка.

Цікавий вибрик природи появив ся на фармі в Вісконзін. Одному фармерови прийшов на сьвіт індик з одною головою, двома кадовбами і чотирма ногами. Тїло є розвинене цїлком нормально і він росте як інші індики розвинені нормально.

Допись.

З Wheeling, W. Va.

Глянути в ту нещасну чужину, на котрій пробуваємо, то можна побачити в неодній родині немало горя і нужди. Не в одній родині батько вийшов з раня до праці, аби заробити на утримане, та поліпшити свою долю. Та нещастє захотіло, і той батько-кормитель цілої родини згинув наглою і несподіваною смертю в майні, або в желізній шапі, або десь на зелізничій дорозі. А по страті мужа і батька вся рідня лишає ся на чужій ласці та нераз і не два переживає тяжку годину голодову. Щоби не виглядати в нужді чужої ласки, повинен кождий Русин, самотний чи жонатий належати до Братства і Р. Н. С. Понизше наведена подія най буде наукою а також пересторогою для тих всіх, що ще не належать до нїякої орґанізації.

Коли зачало ся орґанїзувати братство в Вілінґ, прийшов також бл. п. і Іван Когут, та охотно вступив та ще й других до сего заохочував. Був то чоловік здоровий і молодий, бо числив ледво 35 літ. І здавало ся, що не смерть його але він смерть поборе. Стало ся инакше. По вступленю до братства і Р. Н. С. бл. п. Іван Когут за 6 місяців занедужав і по трьох недїлях тяжкої хоро бимусїв покидати сей сьвіт та лишати свою жену, котра що йно приїхала зі старого краю. Коли бл. п. І. Когут занедужав, то жена дістала з місцевої каси запомогу, а по смерти $500.00 з каси Р. Н. С. Вона поставила на гробі свого мужа красний памятник, що там спочиває її дорогий муж а наш брат, котрий місто щастя, знайшов смерть в чужій земли.

Та на жаль много з тих, що бачили се все своїми очима, не тілько що не належать до Р. Н. Союза, але ще суть явними ворогами нашого братства і Р. Н. Союза. Та не дивота людям, котрі не вміють читати й писати, але дивно, коли сьвященик анї сам не належить до сеї орґанїзації, та ще щоб був так великим її ворогом; аби люди до неї не вступали. Таким сьвящеником в Wheeling є о. В. Р. Деліяніс. Він заказує людям вступати до нашої орґанїзації і єсли коли має яку проповідь, то всегда нападає на братство і Р. Н. Союз. Він тому став таким явним ворогом, бо товариство було змушене викинути його з братства і Р. Н. Союза.

Дорогі братя Русини з Wheeling і околиці. Не слухайте слів негоди киданих поміж нас через о. Д. Знаєте, що з того виходить шкода нашій народній справі! Приходїть і вступайте до братства і Р. Н. Союза; най не буде анї одного, котрий би не належав до бр. і нашої орґанїзації.

А повисше наведений факт най буде наукою для тих всїх, що не належать ще до Р. Н. Союза. А Ви, о. Деліяніс, пильнуйте ліпше своїх обовязків, а не пхайте ся поміж нас. Ми не влазимо вам в дорогу, анї не ідем там, куда ви переходите, отже лишіть нас в спокою. Бо чим більше будете нападати на братство і Р. Н. Союз, то тим більше шкоди самі для себе зробите.

Бо хто сіє вітер, той збирає бурю.

Оден з 56 Відділу.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ПОВ. ПАНОВИ ІВ. ВАВЕРЧАК-ОВИ в PERTH AMBOY, N. J.

Ramey, Pa., July 25, 1912.

Сл. Іс. Хр.

Поважаний Пане!

В послїднім ч. нашої високоцїнної „Свободи", подали Ви свої передконвенційні уваги і проєкти. Се дуже гарно з Вашої сторони, що інтересуєте ся судьбою нашої славної Орґанїзації, коби, бачите, не було в тих проєктах чогось такого, що то зове ся „інтриґою". Именно — в девятій точці Ви проноаєте таке, на що і в „Бого спасаемой Рассії" чорносотенції не здобули би ся а то: „щоби дяко-учителї не мали права зіставати жадними урядниками Р. Н. Союза, бо маєте докази з послїдної конвенції, що вони (дякоучителї) старають ся о ріжні уряди і то вже о рік наперед, розбиваючь орґанїзацію".

За сю обиду, нанесену Вами сим проєктом, Ви, добродїю, повинні би стрінутись з протестом слушного обурення всїх американських дяко-учителїв, котрі шанують свою честь, та котрі не то Вам, пане, а то і самому президентови тутешних Держав не позволять видирати по справедливости належних їм прав. Та се полишаю їх воли, але сам від себе сьмію запитати Вас добродію: Чи Ви бажали бисьте того нашій славній Орґанїзації, котру Ви любите, і котрою дорожить кождий, у кого ще бє руське серце — той Р. Н. Союз з чисто демократичними ідеями — се одиноке прибіжище і гордість тут на чужині, котрий за весь час 19 ти лїт свого істнованя береже совістно прав і привилеїв кождого члена, щоби мав аж так низько впасти, що мав би позбавляти правно належних нам, дяко-учителям, як і другим членам, справедливих прав, підчас коли всякий инший, навіть і „русняк і руснячки" свобідно користували би ся всякими правами наданими Р. Н. Союзом? — Чи Ви знаєте, пане Ваверчак, кілько то добра зробили многі з наших дяко-учителїв Р. Н. Союзови? Поспитайте но прошу Микиспортчан, Карнеґійців, кілько заслуг положили в тамошних брацтвах і товариствах, належачих до Р. Н. Союза, братя, оба бувші там дякоучителї, пп. Каськові? Як ревно занимав ся орґанїзаторством бувший дяко-учитель в Пітсбурґу, п. І. Костюк? Віднесїть ся з запитанєм до відділів: 188, 207, 244, 279, 294, 300 і 305 хто їх заложив, а дістанете відповідь що дяк з „Ramey, Pa.", Й. Ялечко. Від головного орґанізатора, п. І. Моранця, сам мав я лист, в котрім між иншим виражає ся з признанєм для п. В. Махника, Johnstownского дяка, що тойже в протягу одного місяця з'орґанїзував був до мною з'орґанїзованого там відділу 35 чл.

А чи тямите, добродію, як високо взнеслі проєкти піддав на минувшій конвенції дяко-учитель, п. Д. Андрейко? І хоть єго проєкти не удостоїли ся принятя, чи пан Андрейко погнївав ся за се і шкодив, — або як виражаєтесь в своїм проєкті—розбивав Р. Н. Союз? А пан О. Стеткевич, Ґела і инші, чи не суть то піонїри нашої Орґанїзації? В виду отже так ясних доказів, чи маєте Ви, пане, рацію так ображаючо виражатись против загалу дякоучителїв публично? Встидайте ся, пане Ваверчак! Як Ви будете могли станути перед Вашим дякоучителем, котрий в Вашій парохії так ревно працює? Єсли маєте докази з послїдної конвенції, що котрісь там з дякоучителїв старали ся ще о рік наперед о уряди і розбивали тим нашу милу орґанїзацію, то такых пятнуйте прилюдно і поіменно як шкідників, а я сам Вас ще підтримаю в тім згляді; навіть буду домагати ся позбути ся таких зі спису членів Р. Н. Союза; але за одного-двох безхарактерників кидати болотом на цілий загал дякоучителїв!? Як воно впрочім і не є, Ваш підпис фіґурує під сею дописею отже Вашим обовязком є направити менї і моїм Товаришам по званю, заподіяну кривду; а коли сего не зробите, то Ваша совість буде обтяжена гріхом кривди і клевети.

З поважанєм

Й. Ялечко.

дякоучитель в Ramey, Pa.

Український город у Львові.

Українцї в Галичинї можуть найскорше виборотп українському народови значінє і повагу між иншими народами сьвіта. Видимо се ясно, коли пригадаємо собі обставини, в яких живуть Українцї в Росії, Америцї а в Австрії.

Українцї в Галичинї працюють над своєю орґанїзацією, але нестає їм сил всї перешкоди побороти. Український нарід здобуде в Галичинї силу, значінє і повагу, коли буде мав сильну підставу в столицї краю, у Львові. Щоби мати сильну підставу, мусить тамки посідати свій власний ґрунт під народний город. В тім городї зможе шкільна і ремісницька молодїж скріпити своє тїло і свого духа руханкою і спортом, в тім городї можуть зійти ся ремісники і урядники, торговельники і зарібники, образовані і необразовані, старі і молоді. Зійдуть ся і зрозуміють, що всї належать до одного українського народу. Молодїж буде виховувати ся руханкою і спортом на нове поколїнє сьвідоме, здорове, енерґічне і завзяте, а старші будуть лучили ся в одну громаду, що не цурає ся рідної мови.

Український город потрібний у Львові для цїлого краю, для всїх Українців. Тут можуть відбувати ся українські здвиги „Соколів" і „Січий", віча, вистави, ярмарки. Львів є тим містом, яке Українцї повинні передовсїм здобути, щоби орґанізація цїлого народу мала сильний осередок.

Товариство „Сокіл-Батько" орґанізує закупно такого городу. Оно подїлило тоту площу, де в р. 1911 відбув ся перший краєвий здвиг „Соколів" і „Січий" на квадратові метри. Площа обнимає 22.771 метрів по 1 долярови (5 корон).

Товариство „Сокіл-Батько" розсилає метри квадратові і просьби до Українців в Австрії, Німеччинї і Росії а розсилає їх також до братів Українців в Америцї (через нашу Редакцію). Хто лише дістане сими днями відозву „Сокола-Батька" приватним листом з нашої редакції, сей буде ласкав закупити хоть один метер квадратовий землї під город для українського народу у Львові, на що дістане сейчас посьвідку. Є се одноразовий даток на сю цїль. Вже більше на сю цїль не дамо, бо раз закуплений город не потребує вже нїякої дальше помочи. Земля не згорить анї не попсує ся.

Хто лише закупить один метер, стає **„Основателем"** чи **„Основательку українського городу у Львові"**. Імя його буде випечатане в часописях а також в „Книзї основателїв українського городу у Львові", яку „Сокіл-Батько" випечатає на спомин будучим поколїням і на добрий примір, як слабі мають лучити ся, щоби зробити велике дїло, як нитка до нитки дає сукману, цегла до цегли дає палату, а метер до метра дає площу.

Спішіть Братя з пересилкою 1 доляря, щоби кождий з Вас закупив свою частку землї для українського народу у Львові і поміг здобути се місто для нас. Вже є закуплених 4.295 метрів а число всїх метрів городу виносить 22.621. Як знайде ся 22.621 Українців, що закуплять по 1 метрови, то площа стане наша. Се прецїнь не є трудно. Свою лепту на закупно 1-го кв. метра шлїть просто до нас. Хто не хоче купити метра сам, нехай спонукає инших щоби купили.

Редакція „Свободи".

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНЇ.

На руки д. М. Петровського і д. Ів. Заслоцкого зложили отсї дд. з St. Louis, Mo.

М. Петровський 1.00, Ів. Заслоцкий 1.00, В. Колодий 1.00, В. Опалинський 50 ц.

Разом	$3.50
Відтак на хрестинах у д. І. Добромильского гості зложили	8.85
Разом	$12.35
Почта	15
Остало	$12.20

Честь і слава від руського народа жертводателям що незабувають за так важну справу як рідна школа.

М. Петровський,
1500 So. 3rd St., St. Louis, Mo.

В день 14-го липня с. р., на балю Брацтва сьв. Петра і Павла в Burnside, Chicago, Ill. зібрав підписаний на Рідну Школу 3.50

За се скла дає ся сердечна подяка членам Р. Н. Союза із Whiting, Ind., з West Pullman і із Burnside, що своєю малою лептою підпомогли взнеслу цїль Рідної Школи. Дай Боже щоби кождий баль і пікнік, котрі справляють Русини кінчив ся збіркою жертв на фонд Рідної Школи.

В. Костів.

Загальна сума $15.70

Позір! Українцї Позір!

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ!

в честь 40-літного ювилею Івана Франка

відбуде ся

днл 25. серпня (August) с. р.

в недїлю, о 2-ій годині по пол. в Manhattan Lyceum Hall 66-68 East 4-th Str., New York.

Українцї! Знаєте чим для нас є Ів. Франко? А близше про се дізнаєте ся, коли прийдете громадно на се віче.

КОМІТЕТ.

Позір! Woonsocket, R. I. Позір!

Заходом Тов. „Запорожська Січ" відділ 206 Р. Н. С. відбуде ся:

УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

в справі галицького університету на

дни 1-го септембра, 1912.

На се віче запрошує ся місцевих і позамісцевих Русинів-Українців як також запрошуємо з поблизьких плейсів референтів. Москвофілам вступ зборонений. Початок о 3-ій год. по пол. в гали на Савт Тай стріт, число 13½.

За вічовий спокій ручить

Комітет товариства.

КОПАНЄ СВОГО ГРОБУ.

0179

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.50
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

З поля політики.

По бурливих сценах, що мали місце на конвенціях обох найбільших політичних партій, на разі настав зглядний спокій. Тим ми не хочемо сказати, що противники зложили оруже і з загненими руками ждуть на день виборів. Противно. Тепер почала ся борба, правда, не так криклива і пристрасна, як на конвенціях, але за те не менше горячкова і інтензивна.

І так в неділю, 28-го м. м. з Білого Дому в Вашінґтоні управа республиканської партії видала остру заяву, критикуючи вперте твердженє екс-президента Рузвелта та його приклонників, що президент Тафт добив ся в Шікаґо на конвенції поновної номінації нечесними способами, словом що Тафт „вкрав" номінацію. Ся проклямація обіймає детайлічний опис і поясненє усіх обставин, що мали місце в Шікаґо, і обіймає 136 сторін друку.

З ньої виходить, що управа республиканської партії порішила зірвати з дотеперішною тактикою, то є занимати дефензивне (оборонне) становиско, але порішила „кікерів", то значить Рузвельта і його приклонників, заатакувати з цілою силою. Твердженє Рузвельта, що він уляг системі, збиває ся там таким арґументом, що він в борбі уживає старої штучки: ловіть злодія... Приклонники Рузвельта зголосили до управи републиканської партії 238 спірних справ, з яких по розгляненю 164 показало ся так дрібничкових і маловажних, або впрост невірних, що мусять самі собою упасти. Лишило ся отже дійсно лиш 74 неполагоджених і нерозвязаних спірних квестій поміж приклонниками Рузвелта і Тафта. (Число досить поважне та вельми характеристичне для управи партії. — Прим. Ред.). І сі спірні питаня найдуть слушне і справедливе розвязанє на підставі стеноґрафічних протоколів з конвенції. Рузвельт — читаємо дальше в тій заяві — ніколи не мав за собою більшости голосів делеґатів. Та мимо того він має якісь претенсії. Та коли показало ся що його шанси спочивають на глиняних ногах, він уповажнив лідерів своєї партії до обильного і безпардонного шафованя словами: „злодійство і ошуство", щоби в той спосіб серед народа викликати підозрінє, що управа републиканської партії „обікрала" його з мандату.

Нюйорська часопись „Sun" обговорюючи в редакційній статї з 29-го м. м. отсю заяву управи републиканської партії пише між иншим: „....Се є поклик до інтеліґентности народа а не до його пристрастий і пересудів"....

Також і величезна орґанізація, 120 чужомовних часописий, виходячих в Злучених Державах, видала рівнож відозву до „горожан уроджених на чужині" поручаючи поновний вибір Тафта. Ся відозва є звернена головно проти демократичного кандидата, Вілзона по причині його ворожих виступів і становиска проти усіх неуроджених в Америці. Орґанізація чужомовних часописий заявляє ся за Тафтовою політикою що до ула і твердить що Вільзонова політика, вразї його вибору на президента, „мусілаб довести до закладаня інституцій для безплатної роздачі тарелїв зупи, замкненя усіх фабрик в Злучених Державах, обкроєня платнї робітників, голоду і нужди в краю"...

Сам ґовернер Вілзон неоднократно давав до зрозуміня, що в разї побіди демократичної партії, вона не дуже так остро взялаб ся до зношеня цла, як се обіцює в своїй плятформі. Противно, щоб не знївечити промислу, вона буде зменшати цло лиш поволеньки і постепенно.

Експрезидент Рузвелт свою бесїду, яку мав мати на републиканській конвенції в Шікаґо, уже цілковито викінчив. Велика частина сеї бесїди займає ся обговоренєм істнуючого тут лиха на полї промислу. Він предкладає правне усталенє найменчої платнї, яку мігби побирати робітник і робітниця, заявляє ся за осьмигодинним днем працї, збудованєм сильної фльоти і т. п. Він зазначує, що його проєкти суть майже революційні (? Ред.) але як раз вони суть обчислені на поборюванє анархістичних ідей.

Про становиско партій до найважнїйшого питаня в Америці, то є про їх становиско зглядом цлової тарифи, поговоримо обширно слїдуючого тижня.

Поклик
до Ню-Йорських і дооколичних Русинів.

Знаємо всї дуже добре, які тяжкі і невідрадні обставини на поли просьвітнім переживає наш нарід в старім краю. Коли всї инші свобідні народи користають з власних звичайних і фахових шкіл, огнищ просьвіти, загального і фахового образованя, нам утрудняють на кождім кроці, в можливий і неможливий спосіб закладанє власних шкіл і тамують всякими способами дорогу до просьвіти. В темнотї отже жиє наш нарід в старім краю.

Інакше однак повинно бути тут, в Америці. Жадна може держава в сьвітї не дає своїм горожанам тілько нагоди до загального, а в першім рядї до фахового образованя, як Зл. Держави. Передовсїм тут, в Ню Йорку, істнує цїлий ряд взірцевих вечірних шкіл для робітників, котрі дають спромогу здобути фахове образованє тим, котрих суспільні обставини за скоро прикули до тяжкої працї і не позволили їм відповідно вишколити ся в їх фаху. Перше місце між тими школами займає технїчна школа вечірна для робітників „Cooper Union" в Ню Йорку. На знаменитих безплатних курсах тої школи, тисячі робітників найріжнїйших народностий здобувають собі вечерами, отже в часї вільнім від працї, фахове знанє і образованє а з тим і поправу своєї долї. Зі школи тої виходять щорічно з простих робітників сотки диплїомованих інжінєрів, механїків, інжинєрів цивільних, фахових ремісників, машинїстів, хеміків, будівничих, електротехнїків і т. д. Чи Русини користають з тої школи? Нї Минувшого року на 7000 учеників робітників, був всего один Русин!! Длячого? Бо Русини суть байдужними на того рода справи, а богато з них не знає навіть про істнованє того рода шкіл; не знає дальше условий, під якими можнаби до такої школи дістатись, а нема між ними нїкого, хтоби їх в тім поучив і напровадив на властиву дорогу.

Позатим однак, потрібним нам також пізнати доконче історію свого власного краю і краю, в котрім живемо, а також свою лїтературу, ґеоґрафію і бодай в найголовнїйших зарисах тутейші права полїтичні, бо без знаня того всего нїколи не будемо знати, ким ми є і куда маємо прямувати; без того нїколи не займемо жадного виднїйшого становиска між проживаючими тут народами і не здобудемо тут жадних прав політичних, а лишень все будемо орудєм в руках ріжних одиниць і будемо служити їх інтересам а не своїм.

Наш нарід в краю пізнав вже, що лишень просьвіта може його поставити в рядї культурних народів, з котрими вже кождий мусить числити ся, і що лишень просьвіта може йому запевнити яснїйшу будучність. Наш нарід в краю пізнав вже, що будучність здобуває собі не той, хто лиш нарікає на тяжку судьбу і нічо не робить, але той, хто з желїзною витревалостю і пильною працею ломить всякі перешкоди і перепони. Рух просьвітний отже в краю в послїдних часах взміг ся дуже значно; позавязувалось богато товариств просьвітних, закладаєсь множество приватних ґімназий і инших шкіл, одним словом просьвіта могучою і сильною филею рве тами темноти і провадить наш нарід до сьвітла!

А ми, тут в Америці, маючи під рукою ріжні школи, в котрих можемо в ріжних напрямах образуватись, чи маємо і дальше сидіти з заложеними руками і чекати „змилованя Божого". Нї! Того ми не повинні і не можемо робити! Ми мусимо і тут іти вперед, ми мусимо і тут здобути собі відповідне нашому числу становиско і запевнити собі красшу будучність. А дорогою до того єсть **просьвіта** і лишень **просьвіта**!

Щоби дати вже раз якийсь почин до працї в тім напрямі, Читальня ім. Т. Шевченка в Ню Йорку (28 Е. 7-ма улиця) наміряє з початком вересня с. р. засновати вечірну висшу школу для дорослих, в цїли фахового приготованя до тут. шкіл технїчних, а спеціяльно до політехнїчного інституту Cooper Union і для загального горожанського образованя. Школа тая обіймилаби: 1) Курс приготовляючий до політехнїчної школи Cooper Union і обіймаючий аритметику, альґебру, ґеометрію і мову анґлійську і 2) курс суспільно-політичний, обіймаючий науку загальної ґеоґрафії, зі спеціяльним узглядненєм ґеоґрафії України-Руси і Злучених Держав, історію Руси-України і Злучених Держав, історію лїтератури руської і загальний нарис конституції Злучених Держав.

Щоб однак той замір впровадити в житє, треба попертя загалу тутейшої нашої громади, а також відповідного числа охочих, котрі би хотїли стало учащати на ті курси. Курси ті тревали би через 8 місяців, а оплата виносила би крім одноразової піврічної вкладки в висотї 25 центів, по 10 центів за одну годину науки.

Дня 3-го серпня с. р. в суботу, о год. 8 ій вечером, відбуде ся в гали церковній 28 Е. 7-ма улиця Ню Йорк, спільна нарада над впровадженєм тої гадки в житє. Просить ся отже всїх Русинів без ріжниці партій, котрі хотїли би приложити рук до того дуже важного дїла, і тих, котрі хотїли би учащати на тії курси, — до взятя громадної участи в тій нарадї.

Виділ Читальнї ім. Т. Шевченка в Ню Йорку.

Що чувати в сьвітї?

В Росії тепер по розвязаню думи скрізь лагодять ся до виборів до нової 4-ої думи, які мають відбути ся у вересни. Здаєть ся, що четверта дума, яка зберееть ся в падолистї на перше засїданє, буде трохи поступовійша від попередної, або буде така сама як теперішна. Поки не змінить ся в Росії конституція на правдиву конституцію котра би давала справедливість усїм народам, поти для нашого народа від російської думи не буде жадного хісна. Поступова російська ґазета, що виходить в Москві п. з. „Русскія Вѣдомости" писаписала, що 3 та дума відзначила ся підлостю, бо ціла її діяльність була підла. Ми Українцї можемо се потвердити, бо з нами поступила російська дума найгірше підло, забороняючи українським дїтям учити ся в народних школах в рідній мові. І дійсно заслугує вона, аби її порівнати з підлим і продажним царським урядом разом з його злочинною поліцією. Майже кождий день приносить нам з Росії якусь сумну вістку про наших братів з під царя. От недовно скінчив ся шкільний рік. На нашім Подїлю в Росії, зараз за галицькою границею двайцять кілька кільометрів від Борщева є місто Камінець Подільський. Там є духовна семинарія, де учать ся хлопці на православних сьвящеників. Є їх кількасот, а всї самі Українцї. На їх домаганє заведено в тій семинарії в 1905-ім роцї науку української мови й історії. Се настрашило російський уряд і сього року почали робити заходи, щоби знести сю науку, бо нібито вона небезпечна для Росії. І от російська найвисша церковна власть, то є „Сьвятейший Сінод" зносить українську науку в подільській семинарії по жнивах. Оттаке то мають в Росії добро наші братя за свої податки. Ще їм наїзники кацапи сьміють казати, що українська мова небезпечна для держави. Ми би хотїли, щоби вона дійсно стала небезпечна для російської держави, сеї тюрми народів. Чим скорше упаде царське панованє, тим лїпше буде не лише для нас, але для всїх народів зпід царя, навіть для Москалїв, котрі тепер з болем серця називають свій парлямент — підлим.

Зїзд нїмецького цїсаря з російським царем. Тому два тижні відбув ся парадний зїзд німецького цїсаря Вільгельма II. з російським царем Миколою II. на півночи на Балтійськім мори. Німецкий цїсар приїхав зі сином і з міністрами на своїм кораблю „Гогенцолерн", а російський цар приїхав з жінкою, з доньками і

також з міністрами на своїм корабли „Стандард". Насамперед російський цар перейшов на німецький корабель де з усіми привитав ся і вдав ся в розмову з цїсарем. За годину знов всї віди перейшли на російський корабель, де також витали ся, гостили ся і розмовляли. Се була стріча майже чисто фамілїйна для того, аби цїсарські родини мали нагоду гостинно приняти ся, а політичного призначеня не мала ніякого. Звичайно при таких зїздах цїсарів один і другий виголошують при винї політичні промови, які потім друкують всї ґазети в сьвітї; а тепер анї цар анї німецький цїсар не виголошували жадних промов. Говорили собі тільки так приватно, як давні знакомі. Але всетаки могли щось з політики зачіпити, а то справа дуже болюча і її небезпечно зачіпати. Франція тримає з Росією, бо позичає їй від довших лїт величезні гроші, а знов ворожо відносить ся до Німеччини і боїть ся аби Німеччина не почала своїми грішми робити інтереси в Росії. І тому французький міністер Пуанкаре зажадав від російського міністра Сазонова, щоби цар нїчо про політику не говорив з німецьким цїсарем. Сазонов і цар на се згодили ся і навіть по зїзді видали урядовий обіжник, в якім стверджено, що цар зїхав ся з німецьким цїсарем тільки задля фамілїйної візити і що про політику іно тільки говорили, аби обі держави рівно старали ся дбати за мир в Европі. А знов Німеччина, як союзниця Австрії мусить дивити ся на Австрію, котра ворогує з Росією і то навіть в остатних часах цїлком поважно. Німецькі міністри знали, що то може заболїти австрійського цїсаря, що Німеччина братаєть ся з Росією. Тому також і німецький уряд видав від себе урядовий обіжник, в котрім так само як російський стверджує, що гостина німецького цїсаря з російським царем мала чисто приватне родинне значінє а про політику нїчо обовязуючого не говорено. Прикро російському цареви слухати, як йому в Европі міністри забороняють говорити про політику, але що має робити, мусить привикчаювати ся до того, що його значінє в Европі буде щораз то менше...

Процес Камори.

В маленькім італійськім місточку Вітербо, коло Неаполя скінчив ся 8. м. м. 18 місячний процес проти 38-и італійських каморістів, членів банди різунів і розбишаків, котрі довгі роки були пострахом італійської суспільности. Про се ми вже коротко згадували в послїднім числї.

З 38-ох обжалованих засуджено 33. Італійська суспільність приняла острий, але рішучий засуд з вдоволенєм, бо се перший раз відважились присяглі судії проголосити засуджуючий вердикт. Досї всї суди зі страху перед пімстою Камори увільняли всїх її членів мимо доказаної вини. Історія сього сензаційного процесу така:

Женаро Кукольо, син заможних родичів, став в 21 році житя членом неаполїтанської банди різунів „Mala vita". Камора вичеркнула його з лїсти своїх членів тому, що Кукольо був ноторичним злодієм, а злодії не можуть бути членами Камори. Та мимо сього Кукольо лишив ся на дальше в тїсних зносинах з Каморою, як її посередник, бо мав широкі знакомства в Неаполї, а як чоловік богатий і товариський мав доступ до заможних домів своїх знакомих. В 30-їм році житя Кукольо тяжко хорий зложив обіт, що як виздоровіє, то виратує з „пекла" одну душу. Поздоровівши додержав обіту, бо оженив ся з повією Марією Кальтінелї. Новоженції замешкали в гарній, з комфортом уладженій каменици в Неаполї напроти дирекції полїції. Жили спокійно, відокремлені так, як поправне супружество.

Дня 5. червня 1906 р. найдено коло Торе дель Ґреко на березї моря мертвого Куколя з пострілєною грудию. Полїція пішла про сю траґічну пригоду повідомити його жінку, але вона лежала на постели в калужи засохлої крови. Переведене слїдство виказало, що жінка Куколя вмерла борше нїж її чоловік та що в часї траґічної смерти Куколя в гостинници в Торе дель Ґреко пирувало пятьох каморістів. До гостинниці прийшов якийсь незнакомий чоловік і сказав до Каморістів „E'stutato" — значить „Вже знає". Полїція довідала ся, що в тій гостинници пирували: вожд Камори Енріко Альфано, його брат Ціро, учитель Рані та двох визначних членів Камори. Всїх їх бзепроволочно арештовано.

За кілька днїв по сїм арештованю зголосив ся в дирекції полїції о. Вітоці і сказав так: „Ви на хибній дорозї. Енріко Альфано невинний. Вірте менї, старому сьвященикови, котрий знає людий лїпше як дирекція полїції. Куколя і його жінку не вбили члени Камори. Про се посьвідчить вам гробар Пекріторa. Він довідав ся в тюрмі, що Куколїв вбили два робітники Амадео і Анґеліс з мести. Розходило ся о се, що по убитю і обрабованю пароха Лямура в Ґраніяно, в котрім Кукольови помагали оба сї робітники, Кукольо скривдив їх при подїлї зрабованих гроший".

О. Вітоцієму повірено на слово і арештованих випущено на волю. За якийсь час рітмайстер жандармерії, Фаброні, довідав ся, що якийсь Абатемаджійо грозив, що може Альфанія і Рація „запакувати" колинебудь до тюрми. Фаброні перевів товге та совісне слїдство і переконав ся, що Куколя і його жінку вбили таки члени Камори, котрій Кукольо робив велику конкуренцію. Альфано, прочувши небезпеку, втїк до Ню Йорку. Фаброні не спочивав. По черзї виловлював і арештував членів Камори, а навіть Альфанія, котрий вернув на оден день до Італії. Рапі зголосив ся до полїції добровільно. Слїдство тревало три роки. Розправа вела ся 18 місяців. Переслухано 680 сьвідків, а присяглим судіям поставлено 144 головних питань і 72 додаткових. Засуджуючий вердикт оголошено дня 10 м. м. о годині 5-ій по полудни.

Процес ведено в церкві в Вітербо. Обжалованих умішено в сильній зелїзній клїтці, стереженій уоруженою полїцією. В хвили проголошеня вердикту заволоділа на салї німа тиша. Предсїдатель лави присяглих, адвокат Марінї, відчитав вердикт, осуджуючий майже усїх обжалованих. Потому уставлено з тюрми до салї шпалїр полїції з найеженими баґнетами, введено до клїтки обжалованих і відчитано їм вдруге засуд. Енріко Альфано, вожд Камори закричав: „Тут не можна мовчати! Поповнено нечувану несправедливість. Я невинний." Обжалований Марінїс пробрізав собі горло кавалком скла. Один з обжалованих почав бити лобом о штаби зелїзної клїтки. Карабінери окружили обжалованих і відвели їх до тюрми.

Італійська суспільність приняла осуд з вдоволенєм, бо позбулась раз на все, а принайменше на довгі роки тяжкої змори банди брутальних різунів і розбишаків.

Про грім.

Грім повстає через те, що електричність в хмарах лучить ся з електричностию на земли. При тім лученю витворюєть ся сьвітло, яке називаємо блискавицею, і греміт, який викликує воздух, порушений електричною іскрою, що перелїтає незвичайно швидко. Електричність може лучити ся також між одною а другою хмарою. Тота електрика, котру чоловік виробляє нині у фабриках та порушує нею трамваї, осьвітлює улиці і мешканя, уживає її до телєґрафів, телефонів а навіть варення страв, се та сама сила, що викликує в часї бурі громи.

Громів легковажити не треба. Звичайно нещастє приходить несподївано, а поражений чоловік вже блискавиці не бачить і грому не чує. Длятого в часї бурі, коли бють громи, треба бути осторожним. В комнатї треба позамикати двері і вікна, щоби не було протягів. Найлїпше відступити від вікон і сїсти серед комнати, але не під лямпою, котра висить на дротї або металевім ланцушку, бо по зелїзї та инших металях грім (електричність) пробігає найлекше. Не треба також сїдати коло печий і коминів, бо по саджі так як по металях громи перелїтають легко. Як когось буря заскочить в поли, затям собі, чоловіче, щоби ти нїколи не ставав і не ховав ся під деревами, мурами, копицями сїна або збіжа. В поли треба уникати близькости звірят і води. Звичайно, коли громи зачинають бити, фірмани затримують коні, щоб як найскорше допасти якоїсь хати або коршми. Се найгірше, бо таких втїкачів громи досягають найскорше. Найлїпше стануги посеред дороги, далеко від дерев та води і перечекати, аж буря успокоїть ся. Лїпше змокнути до нитки, нїж житє втратити. Не накриватись парасолею з металевим кінцем. Лїпше кинути її, бо може легко стягнути грім.

Пораженого громом не треба закопувати в земли, шкода часу. Лїпше лишити його на сьвіжім воздуси або винести з комнати, коли там стало ся нещастє. Чим скорше треба нещасного розібрати і поливати голову, груди і цїле тїло зимною водою. Під ніс треба підставити амоняк, кольонську воду або оцет, а підошви і лидки розтирати щітками або грубим сукном. Швидко також треба уладити штучне віддиханє, подібно як при ратованю утопленого. Однак при всїм тім не треба забувати, що найбільше може тут вдїяти лїкар і длятого треба також його як найборше спровадити.

НАДІСЛАНЕ.

Підпираймо своїх.

Дорогі Родимцї!

Неодному з Вас попав ся нераз в руки циркуляр виданий через якого небудь жидівського аґента, з яких декотрі навіть прибирають собі ради бізнесу христіянські називска та удають наших патріотів, щоби тим способом з'єднати собі костумерів.

Неодному з Вас прийшло ся читати в подібних картках (циркулярах) великими буквами, що вони посилали по тільки а по тільки тисяч долярів кавції; що тільки вони суть аґентами чи там банкерами найбезпечнїйшими; що тільки йому одному можна офірувати цїлий свій тяжко запрацьований гріш. Дивно, що якось ще ті ріжні банкери і аґенти не пишуть в тих своїх масненьких циркулярах і оголошенях, що і душу бідного робітника можна їм офірувати, бо вони мають кавцію. Звичайно ті ріжні аґенти і банкери по якімсь часї тими масненькими оголошенями, котрі пхають кождому нашому робітникови, з'єднавши собі костумерів з поміж нашого народа з котрого здеруть вже остатну шкіру, дають драпака Бог знає куди; а лиш декотрим завчасу заглянуть американські власти до їх діловодства і від часу до часу приліплюють карточку на вікно, що звучить: „Банкрот"! А ти бідний народе хиба тогди тїш ся тим, щось нераз мав нагоду перечитати від такого банкира масненький циркуляр чи то в ґазеті оголошенє. І тогди нашому бідному робітникови хиба можуть лишити ся на памятку тоті ріжні оголошеня по ґазетах, або масненькі і прихвалювані циркулярі, на котрих були написані великі цифри з кільканайцять нулями, бо його тяжко запрацьований гріш пішов з вітрами.

Тому вже крайний час, щоби наш нарід звернув увагу на таких банкирів, котрі один наперед другого гонять, то знижуть ціни посилки до краю а все розкидають ріжні оголошеня, в котрих ставлять, як сказано, по кільканайцять нуль кавції, то знов обіцяють ріжні премії (поларунки), за котрі наш нарід в недовзі дуже солоно заплатить. Вже найвисший отже час, щоби наш нарід зрозумів се все, та сказав рівним чужинцям банкерам: „з Богом Парасю!" Не будете збогачувати ся руським грошем, жийте собі зі свого народа! Наш нарід повинен удавати ся до таких фірм, котрі суть нашому загалови знані, котрі не беруть на переховок жадних грошей на проценти, та котрі трудннять ся лишень посилкою грошей до краю і продажею шифкарт (розуміє ся, котрі мають право до сего). А передовсім наші Русини повинні підпирати своїх бізнесменів, а не чужинців. От примірoм наші Русини можуть знайти чесну і совістну обслугу в своїй „Одинокій Рускій Аґенції", котру отворив з початком сего року в Джерзи Сіти, кождому знаний наш джерзисітскій орґанїзатор і патріот, д. Стефан Милянович під фірмою: Стефан Милянович і Вайл Сп., під ч. 193 Grand Str., Jersey City, N. J. (три улиці низше дому „Свободи"); йому як першому Русинови в Ню Йорских і Джерзи Сітських околицях, удало ся дістати посередництво всїх корабельних компаній і на всї лїнії. Він спродає шифкарти на всї лїнії корабельні, посилає гроші до краю по умиркованих цїнах, чи то телєґрафічно, чи почтою; посилка грошей через п. С. Миляновича є о много певнїйша, як через якого небудь прехвалюваного нехриста-банкира, понеже п. С. Милянович має грошеву спілку з богатою американською компанією, „American Express Company". Рівночасно треба згадати і се, що п. С. Милянович не бере жадних гроший на переховок анї на жадні вкладки. Для власного свого добра отже, повинен наш нарід вже раз покинути чужинців, а удавати ся до своїх, знаних і певних фірм, а тогди покажемо, що і ми потрафимо підпирати свій свого, а наш гріш буде ся обертати в наших руських руках. Отже звертаємо увагу нашому загалови, що єслиб хто мав відїхати до краю, або спровадити кого з краю, чи то післати гроші, або які небудь судові справи сполучені зі Старим Краєм, то нехай напише на адресу: S. Milanowycz & Weil Co. 193 Grand Str., Jersey City, N. J. а певно буде як найсовістнїйше і чесно обслуженим. Родимцї, знайте се, що кождий цент, виданий в чужі руки, змінчує силу наших ворогів! Тому зважайте на клич: Свій до свого!

Усіх Вп. п. місцевих секретарів

відділів Р. Н. Союза просить ся братські оголошеня в справі мітінґів призначені до друку в рубриці „Рух в відділах Р. Н. Союза" присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнійше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усї оголошеня, які прийдуть до редакції пізнїйше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

В. ЛУКЕВИЧ.

Відки взяли ся наші домашні звірята і ростини?

З російської мови на українську переклав *Іван Галущинський.*

(Конець.)

X. Щож ми довідали ся?

Потребуємо тепер зібрати разом все, що ми довідали ся, читаючи отсю розвідку.

Був час, а був він много тисяч літ тому назад, коли у людий не було ще ні домашних звірят ні управних ростин. В ту блаженну добу, всї чотироножні наші слуги, всї пільні, садові та городові ростини, по примірі решти своїх диких родичів і всеї своєї рідні, жили на вільнім просторі природи і в нічім не подобали на нинішні домашні звьірята і на нинішні управні ростини. Пес бігав тоді серед лісів і широких степів наче вовк або шакаль; домашні свині нічим ріжучо не ріжнили ся від дикого клеватого кабана; бики і корови пасли ся на роскішних пасовисках Індий, не знаючи ні неволї ні ярма; осел весело перебігав по гористих околицях Абисинії, не знаючи ще нічого про свою назву, „довгоухого упертого звірити"; голуби многочисленними стадами гніздили ся під зводами скал; качки і гуси коротали свої дні трощах, що ростуть по берегах озер, болот і широких многоводних рік; когут з курми поважно проходжував ся серед вічно зелених лісів Індий; а збіжа, яблуні, груші, сливи, вишні, горох, петрушка і т. д., всї ті ростини росли дико в крузі всїх инших диких дерев і трав. Йшли роки, минали поколїня за поколїнями і дикий первісний чоловік покидав поволи своє бродяче, кочовниче, дике житє, він присів до землї і лишив своє первісне занятє, що складало ся лишень виключно з польованя і ловлї звірят, почав освоювати собі декотрі роди диких звірят і приняв ся управляти власними руками насїня деяких їдомих диких ростин. І так дикі прародичі домашних звірят і управних ростин один за другим ставали власностю чоловіка.

Під властю чоловіка для освоєних звірят пішло в дечім инше житє; дбайливе старанє, новий корм, нове підсонє (клімат), нові обставини житя — все те викликували невеликі зміни в будові і в звичаях звірят, а також і в будові коріня, стебел, листя цьвітів, овочів ростин. Чоловік став пильно підглядати усї ті зміни, щоби покористувати ся ними в случаю потреби. Зразу були вони ледви замітними. Але і сего було вже досить, щоби сотворити нові породи. З маловажних змін одержував він зміни дуже важні. А все те завдяки доборови відповідних родичів. Кождий вибирав з посеред своїх домашних звірят і ростин лиш такі, що були для него особливо корисні, або особливо привабні. У вибраних для розплоду звірят, так само як і у вибраних на насїнє ростин і потомство було подібне до родачів. Але се ще не все. Головна суть річи в тім, що серед потомків деякі особливо відзначали ся тими прикметами, якими більш всего дорожив чоловік. От такі то особини він добирав для нового розплоду і на насїнє а о прочих не много журив ся. Вибранці опять таки давали потомство, яке подобало на своїх родичів. Але і в другім поколїню деякі із звірят і ростин виглядали лїпшими від решти, себто та прикмета, яку більше всего цінив чоловік, виступала у них різкійше і виразнійше, ніж у других. І знова, поступаючи вибраним шляхом, чоловік добирав і вибирав для розплоду і на насїнє лише ті, які йому особливо підходили під смак. Отсей строгий добір родичів доконував ся роками, десятками літ, віками. Добором занимали ся наші далекі предки; добирали наші прапрадіди, добирали прадіди і діди; добирали батьки і продовжуємо добирати нині і ми самі. Але кождий вибирає те, що йому приносить більш всего користи і видаєть ся гарнійшим всего. Вигоду кождий розуміє по свому; смак людий ріжний, а від примх і дивацтв ніхто не вільний. І стали люди творити нові пороли домашних звірят, відповідно до вигоди, смаку, примхи і свого дивацтва, стали надавати овочам, яринам і цьвітам такий вид, який їм більш всего подобав ся. От звідки взялось те богацтво і множество найріжнороднїйших пород коний, псів курий, голубів, капусти, огірків, шпеници, ячменю, гвоздиків, рож і т. п.! От де жерело того богатства, яким так гордить ся і хлїбороб і годівець худоби, і садівник і огородник нашої доби. Та чому ж би не гордити ся? Чоловік має повне право гордити ся всїм, що сотворене працею його рук — його розумом і спритом, терпінєм і журбою; чоловік може з гордостю вказувати на ті побіди, які він відніс над природою. Природа віддала до його розпорядимости кілька видів диких звірят і ростин і він підчинив їх під свою власть — але не лиш підчинив, він приспособив їх також до ріжних цілий, поліпшив, змінив дорогою дбайливих заходів і добору відповідних родичів. Ми сьміло можемо сказати, що всї породи домашних звірят і управних ростин — се твори людських рук. При тім треба лише одно тямити, що ріжні породи домашних звірят і управних ростин явили ся у людий не відразу. Нові породи творили ся постепенно, поволи, крок за кроком із старих пород. Над їх сотворенєм працювали люди всїх країн і всїх віків...

Чи то правда, що чоловік є в силї зміняти після своєї волї будову і звичаї домашних звірят і загальний вид управних ростин? Все, що тут говорило ся, повинно би було переконати вас о тім, але коли се не вистарчає, то приведу вам навпослідок ще один поважний доказ.

Зверніть на примір увагу на всїлякі породи яблуний. Цьвіти їх ріжнять ся між собою лиш злегка, а листє ріжнородних пород, майже нічим не відріжняєть ся одно від другого. Але за те яка величезна ріжниця в величині, формі і смаку і красї самих овочів! А чому? Лиш тому, що в яблуних чоловік більш всего цінить овочі: они йому потрібні, він старає ся о їх ріжнородність і тому вся ріжниця виявляє ся в овочах.

Поставте рядом ріжні породи капусти. Чим ріжнять ся вони: будовою стовбура? величиною коріня? формою цьвітів? Цїлком ні; головна ріжниця в розмірі головок і в листю. Опять таки ясно — чому. В капусті цінить ся листє, о него дбає огородник, його і намагаєть ся він змінити і улїпшити, все проче в капусті — стовбур, корінь і овочі його цїлком не цікавлять. Виходить отже, що в капусті зміняє ся лиш те, чим найбільше піклуєть ся чоловік.

Возьмім наконець ріжні породи малин, суниць і аґресту (веприн). Чим цінні ті ростини чоловікови? Розумієть ся — своїми ягодами. А може ріжниця межи ріжними сортами аґресту або суниць лежить не в величині і формі їх ягід? Чи може ріжні породи аґресту не ріжнять ся одна від другої передовсїм і більш всего смаком самих ягід і барвою їх скірки? Словом, тут, як завсїгди найбільш замітно зміняли ся ті части ростин, якими найбільше дорожить чоловік.

І так у всїм: що більше всего цінив чоловік в своїх звірятах і ростинах, що більш всего йому подобалось — те і змінило ся. В цьвітах він дорожив барвою, формою і запахом листків; в ярнинах особливо цінив він листє, корінє, бульви і підземні гони; в овочевих деревах йому дорогими були понад все самі овочі; у овець їх шерсть, мясо і молоко; у коний — то краса, то сила, то бистрота побігу; у псів — форма голови, писка і ушний, барва шерсти, ріжні звичаї, сприт; у голубів — барва пер, розміри ніг і дзюба, величина туловища, число пер в хвості і т. д. і т. д.

Таким чином ріжні породи домашних звірят і управних ростин наділені якраз таким устроєм і такими свійствами, які або хосенні або подобають ся чоловікови. Хтож повинен був клопотати ся о користях і о смаку чоловіка? Розумієть ся, сам чоловік.

Відозва
ДО ЛЮДСЬКОГО МИЛОСЕРДЯ!

Страшне нещастє навістило дня 27-го цьвітня с. р. село Сторонибаби, повіту золочівського. Наглий пожар протягом одної години змів з лиця землї цїле село, полишаючи на місци достатків купи попелу і згарищ. Згоріло 80 господарів, около 40 штук худоби і безрог, так що около 300 душ лишило ся без хлїба, сорочки і даху над головою.

Позістало тілько пять господарств на однім кінци села і кілька на другім кінци поза селом. З тих лише 3—4 заможнїйші господарі, а прочі самі бідаки-халупники. По тих кількох хатах дусить ся по 5—7 родин і буває таке, що в одній хатї є 5 колисок немовлят. В селї плач — страшний вираз нужди, голоду і розпуки. Голодна худоба ричить, а загальний брак паші в околиці збільшає нещастє, так, що селяни за безцїн випродують худобу. Одним словом образ спустошеня як по татарських нападах.

В тім страшним нещастю звертаємо ся з благальною просьбою о поміч до людського милосердя. Наше село нікому не відмовило помочи в нещастю і то нас особливо склоняє других о поміч просити. Звертаємо ся проте з просьбою до Всечесних Отців духовних, щоби були ласкаві оголосити про наше нещастя в церквах та просити милосердних людий о поміч для нас. Так само просимо Хв. Відділи Р. Н. Союза, щоби були ласкаві зложити від себе хоч які такі грошеві датки, бо найменший зітре не одну слезу з очий нещасливих погорільців. Вкінци просимо всїх милосерних людий прийти нам в нещастю з помочию, бо наше положенє розпучливе. Грошеві жертви тим більше потрібні, що 15 хлопських дітий, які ходили до ґімназії, будуть мусїли покинути школи, бо їх батьки крім одного погоріли зовсім.

Ласкаві жертви враз з виказом Вп. Жертводавців просимо слати на адресу „Свободи" 83 Grand Street, Jersey City, N. J. а „Свобода" їх зашле на адресу Ратункового Комітету погорільців в Сторонибабах, почта Красне, Галичина.

За найменшу жертву з гори складаємо сердечну подяку в імени голодних і неодітих дітий, в імени дітий жадних науки та в імени всїх погорільців.

В Сторонибабах, дня 2-го мая 1912.

о. Карпо Вінтоняк,
Володислав Козїцький, предс., Павло Стадник, заст. предс., Григорій Микитюк, секретар, Тимонко Дїдух, Мелетій Іванців, Микола Стадник, Михалко Іванців, Ілько Цьокан.

УВАГА: На сю ціль зібрано вже по нинїшний день слїдуючі датки: Андрій Ґела $10.00, Семен Ґела $10.00. — Разом $20.00.

Всячина.

Смерть у ріжних занятях. На тисяч людий працюючих в данім занятю умирає річно: Пекарів і цукорників 12.3, ковалів 18.3, шевців 8.4, броварників і дестиляторів 19.7, різників 16,1, столярів і тапіцерів 18, робітників в фабриках тютюну 18.7, друкарів, зецерів і пресменів 12.1, машиністів 15.7, сталевих робітників 10.7, робітників працюючих при очищеню шкіри 17.5, механіків 10.5, камінярів 14.9, млинарів 26.6, малярів 16.2, кравців 11.8, фармерів 9.6.

Дорогий скарб. Варшавські часописи оповідають про таку історію: До купців в Ломжи Гемії і Авраама Вишоватих зголосив ся Константин Ниткевич, селянин з поблизького села і показавши їм два чорні кружки, покриті землею, спитав, чи мають вони яку вартість. Жиди, обмивши глину і обчистивши кружки, пересьвідчили ся, що то золоті пятирублівки. Коли отже селяним сказав їм, що його сусід Рожанський найшов скарб і накопав два мішки таких кружків, заявили йому Жиди, що можуть їх купити але не дорого. І справді вечером, як Жиди так і селяни з'їхали ся в лісї під селом Крамків, при чім селяни привезли з собою „скарб" в двох міхах. Велич „скарбу" так засліпила Жидів, що по короткім торзї заплатили селянам 1000 рублів. Селяни сейчас перекинули міхи на жидівський віз і від'їхали, додаючи на прощанє: „А не говоріть, від кого куплене, то це вам продамо". Але до того вже не дійшло, бо у великанських міхах були замість скарбу лиш старі ґузики, відломки зелїза і инше дрантє.

Будемо довше жити. В Парижи живе славний російський учений, Мєчнікоф, з фаху лікар, що займаєть ся від довшого часу причинами, задля яких чоловік старієть ся та умирає. На гадку того ученого старість у людий повинна приходити далеко пізнїйше, ніж то звичайно діеть ся. Людське житє повинно бути вільне від недуг і кінчити ся лагідною, природною смертію. Замість того нинїшна старість се тяжка, прикра недуга, котру Мєчнікоф хотів би усунути. Теперішна старість походить з того, що одні клітини нашого тіла, пожирають другі. Наслідком того тіло вяне, волосє сивіє, ум слабне, жили вапніють і стають ся крихкі, а кости мякнуть. Всему тому винуваті мікроби, малесенькі, оком недостежені орґанізми, що виводять ся в грубій кишці і звідси розходять ся по цілім тілї. Відкрив се Мєчнікоф завдяки довголїтним дослідам з мікроскопом (побільшаючим склом) в руці. Знайшов ворога людського житя, учений став шукати способу боротьби з ним і небавком знайшов його у тенесах вірного приятеля людського роду — пса. На тенесах пса гніздить ся мікроб, котрий убиває людського мікроба, що спричинює старість. Перенесений до кишок чоловіка вертає йому сили й молодість. Коли практика покаже, що відкритє Мєчнікова правдиве, то люди перестануть старіти ся, а бодай старість не буде так скоро приходити. Конець людського житя буде кінцем довгого та гарного дня, по котрім прийде природна потреба вічного сну. Будемо вмирати так, як засипляють діти, утомлені цілоденною забавою, спокійно і без ніяких терпінь.

Також рекорд. В париськім арешті „Санте" сидить, вижидаючи засуду за крадіж з вломанєм Ране Фершлєр. Тому, що він боїть ся „легкої" кари, рішив помисловий злодій признати ся до всіх злочинів споєвних ним, але нікому незвісних, надіючись, що пішлють його до тяжкої тюрми, звідки скорше утече. При слідстві зізнав він, що сповнив 205 крадежий з вломом в останих 8 роках і то лише в Парижи і його околиці. При провіреню його зізнань доси показало ся, що в 84-ох случаях його зізнаня потвердили ся. Після признаня Фершлєра украв він 990 кишенєвих годинників золотих і срібних, 1432 пар сервет, 93 золоті брошки, 192 срібних приборів, 361 шпильок, 32 висячих лямп і т. д. Продавши те, одержав поверх 20 тисяч франків. Не менше взяв „покладними" грішми. Рекордовий опришок, але й память у него рекордова.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи братств і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для братств і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телєфоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, виноше ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всіх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

ПОЗІР! ПОЗІР!

усі ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усіх тих Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешканя, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи" після поданого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч. ....

Імя і назвиско моє звучить ....

....

Моя стара адреса звучить ....

....

Прошу посилати „Свободу" на нову адресу, яка звучить ....

....

Просимо затямити собі сей взірець і після того взірця зміняти, в разі потреби, свою адресу.

SVOBODA
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

ПОПУЛЯРНІСТЬ ПАПІРОСІВ ZIRA ЗРОСТАЄ.

Денна втіха для тисячів.

Не одному буде дивно, з якої причини папіроси ZIRA тішать ся такою великою славою. Ся причина — то якість того тютюну, з якого виробляють ся ті папіроси. Найважнійші прикмети папіросів ZIRA: чистий, запашний тютюн найліпшого турецького сорта, знаменитий виріб і незвичайна дешевість. У кождім крамі можете дістати сі папіроси, 10 штук за 5 центів. У кождім пуделку находить ся гарний атласовий платок, а з таких платків можна зробити неодну хорошу річ для прикраси помешканя.

Сьмішне.

Він: — Моя дорогенька! я ніяк не можу зрозуміти сего, чому ти так гніваєш ся на мене за се, що я раз поцілував покоївку?

Вона: — Як не можеш? Маюж на се мовчати?

Він: — Тиж прецінь кажеш, що тебе завсігди тїшить се, коли менї що смакує.

Не снідав.

— Чи ти вже снідав?

— Нї, ще не снідав.

— Чому-ж?

— Та ходив до дому і снідати не було що; от я з'їв окраєць хліба і дві паланиці — ось і все. Так і ходжу досї не снідавши.

Студент написав до батька по гроші. За два дні не діставши гроший, телєґрафує до батька: „Де є гроші? Ваш син“. На то відтелєґрафовує батько: „Гроші в мене. Твій батько“.

Купець, що мав процес у другім місті, просив свого адвоката: „Зате телєґрафуйте менї зараз, який западе засуд!“ — Купець виграв процес, а адвокат телєґрафує: „Правда побідила“. Купець покивав головою і відтелєґрафовав: „Зараз вносіть рекурс!“

— То дивне! Я з'їв вже щось три пуделка порошку на блохи, а блохи як кусали так дальше кусають.

Скорше богач стане чесним, як чесний богачем.

В реставрації.

Паниско (до кельнера): Порадь мені голубчику, щоби то з'їсти?

Кельнер: Та їжте се, що вашій милости хочеть ся.

Паниско: Та бо то й біда що менї нічого не хочеть ся...

В Росії.

Жандарм (до горожанина): Покажіть ваш паспорт!

Горожанин: Паспорта у мене нема.

Жандарм: Ну, щасте ваше. Бо коли-б у вас був паспорт, а не в порядку, то тоді мусїв би вас задержати.

— Ти не віриш в духи, а я бач сам переконав ся о них. Проходячи в ночи попри кладовище, я бачив величезного духа. Він ішов і щез.

— Як же виглядав той дух?

— Гм, як би тобі сказати? Щось так у виді осла.

— Ну, то успокій ся: се-ж була твоя тїнь!

Трох монахів мали одно варенe яйце, але не знали, як ним поділити ся. Рішили отже, щоб яйце з'їв той, хто найдотепнїйше скаже. Перший монах покропив яйце водою і каже:

— Кроплю тебе водою сьвятости!

Другий посолив і каже:

— Солю тебе солею мудрости!

А третий чим мерщій ловить за яйце і з сьміхом говорить:

— Коли ти вже покроплене і посолене, то увійди до дому вічности — і з'їв.

Відважний.

Літом 1908 р. написав ґр. Лев Толстой памятне письмо п. н.: „Не можу мовчати“.

Коли о сім довідав ся цар, мав сказати:

— Но, но, хотілиб ми се бачити!

Катехізмове питанє.

У нас: — З чого складаєть ся чоловік?

— З душі і тіла.

В Росії: — З чого складає ся чоловік?

— З душі, тіла і паспорту.

А: — Я від року жонатий, а доперва нинї перший раз з жінкою посварив ся.

Б: — Чиж се можливо?

А: — А так, бо через цїлий рік ми до себе й словечка не промовили.

Досьвідчений.

— Як менї женщина говорить, що мене любить, то я дістаю сейчас коло портмонетки лоскітки.

Повідомленє.

THE EUROPEAN COLONIZATION COMPANY,
441 Drexel Building, Philadelphia, Pa.

Отсим повідомляє ся, що Руська Кольонія в West Millville розвиває ся дуже скоро, бо до того часу розпродано перешло 1000 акрів землї, а переважно позакуповували самі Русини.

Тепер розпочали парцелювати кількасот акрів цілком близько при містї Millville. Та нова парцеляція лежить в середині межи двома „стрітами“: одна веде до міста Bridgeton, а друга до Carmel. Та, що веде до міста Bridgeton курсує нею „Стріткара“ між Millville а Bridgeton, а та що веде до Carmel незадовго між Millville а Carmel буде так само іти „Стріткара“.

Ся земля є дуже добра а положенє чудове і гарне. Земля суха, рівна і дуже урожайна. Інтересовані приїздайте, не відкладайте на завтра. Нині Вам добре сю землю оглянути і випробувати, бо в сусїдстві Руської Кольонії є сотки фарм. які управляють переважно Американцї.

Ся земля є попарцельована по пять акрів, але хто годен, може купувати кілько хоче парцель. В тій парцелї одна 5-акрова фарма коштує $376.00. Лише треба дати $100.00 задатку, а решта на виплат, $5.00 або $10.00 місячно. Хто платить згори, дістає опуст 5 процент, і до того, протягом двох-трох тижнів дістане чистий „дід“ „Guarantee Deed“ або по нашому „Інтабуляция“.

Родимцї! Чи не добра для Вас спосібність? Кождий з нас мріє щоби бути незалежним, не слухати фабричних трубів та гуків, або спускати ся в підземні майни. Як закупите в West Millville кавалок землї, то відчуєте що ущасливилисьте себе і свою родину, бо всї житєві средства будете мали свої і не будете потребувати платити високі ренти. Не одні купуєте „лоти“ і платите за них високу цїну, або кілько то з нас закуповуєть фарми в пустинях, де нема нї міста нї фабрик. О тім вже писалисьмо що тут є міліонові міста, що тут є цивілїзація, що тут що години трен іде з Philadelphia до Millville і з Millville до Philadelphia, а тікет коштує Вас лише $1.32 в обі сторони.

Тоті що уже позакуповували а перемуфують ся на свої фарми, Компанія обіцяє їм дати 5 акрів даром, де будуть могли побудувати Школу, Церков і инші інституції які громада буде потребувати.

Родимцї! Спішіть, доки маєте добру нагоду. Прилучіть ся до тих близько 100 родин, котрі до тепер у нас закупили землю а побудуємо велике, богате і красне руське місто.

Можете приїзджати кождого дня і оглянуту сю землю, або пишіть по руськи з повним довірєм.

В нашім бюрі занимають уряди Русини:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
441 Drexel Building, 5th & Chestnut Sts,
Philadelphia, Pa.

D182

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, 101 6th St., Monongahela City, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

Р. Н. Союз платить:

„Руський Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя. Вступне після літ. Є се одинока наша правдиво руська організація, основ. 1894 р., числить около 15 тисяч членів і складає ся з висше 300 місцевих поважних братств.

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали деклярацій без виповнення свідоцтва лікарского, яке находить ся на другій стороні деклярації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню деклярацій просимо на те уважати, щоби на деклярації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації пером знак хреста, умікочий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклярапіями і розметом.

Від Головного Уряду
Р. Народного Союза в Америці.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2378 КВІТ $984.55
на девятьсот вісімдесять чотири долярі 55 цнт., котрі п. Розалія Синитела отримала як посмертну запомогу по мужу Николаю з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Павгетен, В. Вір. 21-го юлія 1912.
Розалія Синитела.
Сьвідки:
Васко Дудак,
Іван Луцак.
Від місцевого Уряду Русьн. Народного Союза в Америці. Від. 49.
Іван Гудак предс.,
Васко Дудак секр.

Ч. 2379 КВІТ $15.45
на пятнайцять долярів 45 цнт., котрі місцевий уряд отримав як посмертну запомогу по Николаю Синитела з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Павгетен, В. Вір. 21-го юлія 1912.
Іван Гудак.
Сьвідки:
Васко Дудак,
Іван Луцак.
Від місцевого Уряду Русьн. Народного Союза в Америці. Від. 49.
Іван Гудак предс.,
Васко Дудак секр.

Ч. 2380 КВІТ $854.25
на вісімсот пятдесять чотири доляри 25 цнт., котрі п. Анна Гопик отримала як посмертну запомогу по мужу Михайлі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ню Александрія, Па. 1912.
Анна Гопик.
Сьвідки:
Людвик Сойкович,
Стеф Войтко.
Від місцевого Уряду Русьн. Народного Союза в Америці. Від. 82.
Василь Матіїв предс.,
Іван Луців секр.

Ч. 2381 КВІТ $45.75
на сорок пять долярів 75 цнт., котрі місцевий уряд отримав як посмертну запомогу по Михайлі Гопик з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ню Александрія, Па. 1912.
Анна Гопик.
Сьвідки:
Людвик Сойкович,
Стеф. Войтко.
Від місцевого Уряду Русьн. Народного Союза в Америці. Від. 82.
Василь Матіїв предс.,
Іван Луців секр.

Ч. 2390 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Николай Павелко отримав як посмертну запомогу по жені Парасці з Головної Каси Руського Нар. Союза в Америці.
Ст. Клер, Па. 8-го юлія 1912.
Николай Павелко.
Сьвідки:
Марія Вислоцка,
Филип Врона.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 9.
Теод. Хиляк предс.,
Л. Худиця секр.

Ч. 2393 КВІТ $400.00
на чотриста долярів, котрі п. Іван Андрішин отримав як посмертну запомогу по жені Юлії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Літел Фалс, Н. Й. 1-го юлія 1912.
Іван Андрийшин.
Сьвідки:
Іван Подгородецкий,
Дмитро Мамот.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 141.
Ілія Коніжевич предс.,
Стеф. Городиский секр.

Ч. 2395 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Павло Трояновський отримав як надзвичайну запомогу за утрату ока з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ланкестер, Н. Й. 21-го юлія 1912.
Павло Трояновський.
Сьвідки:
Семко Максимів,
Максим Котанський.
Від місцевого Уряду Русьн. Народного Союза в Америці. Від. 87.
Дмитро Сухина предс.,
Стефан Кінь секр.

Ч. 190 КВІТ $31.00
на трийцять оден долярів, котрі п. Николай Павелко отримав як посмертну запомогу по сині Івані з Головної Каси Руського Молодечого Союза в Америці.
Ст. Клер. Па. 8-го юлія 1912.
Николай Павелко.
Сьвідки:
Марія Вислоцка,
Филип Врона.
Від місцевого Уряду Руського Молодечого Союза в Америці. Від. 9.
Теод. Хиляк предс.,
Л. Худиця секр.

No. 2418 RECEIPT $566.67
for Five hundred sixty six Dollars 67 cents, received by the Allentown Trust Co., at Allentown. Pa. as Orphans Fond of John Hudak from The Little Russian National Union of America.
Allentown, Pa. July 17-th 1912.
Allentown Trust Company.
Wittnesses:
Herbert S. Ely,
Rufus T. Erdman.
The Local Branch of The Little Russian National Union of America. No. 65.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Бр. Лицарів сьв. Георгія, від. 250 повідомляє своїх членів, що слідуючий мітінґ пічне ся точно о годині 2-ій по полудни, дня 10. серпня. На той мітінґ кождий член повинен явити ся; члени довгуючі не будуть мати права до запомоги тижневої; члени, котрі довгують ще з року 1911 будуть безусловно суспендовані. В справах братських як і позамісцеві хорі члени мають удавати ся на адресу секретаря. Місцеві хорі члени мають донести о своїй хорости опікунам хорих сейчас в дни захорованя; в противнім разі не будуть мали права до тижневої запомоги. — Дм. Маціїовський предс., В. Стадник касієр, Ілько Роздай секретар, 1907 Fulton St., N. S. Pittsburgh, Pa.

ЧІЗГОЛМ, МІНН. від. 37 повідомляє, що піврічний мітінґ відбув ся дня 21-го червня 1912 на якім вибрано слідуючий уряд: Петро Куречка пр.; Петро Жентичка секр.; Михаїл Косяк касієр; Лукач Сенко з. пр.; Ілько Лазоришак з. секр.; М. Сушереба з. кас.; Федор Сливканич капітан; Олек. Мацейко хорунжий; доз. хорих: Федор Намісняк і Михаїл Більо; Стеф. Шатковський дверник. Делеґатом на конвенцію вибрано Петра Жентичку, секр. Будемо принимати нових членів через 3 місяці без вступного до Бр. а до Р. Н. С. після статута. — Уряд.

ГЛЕН ЛАЙН, ПА. Бр. сьв. П. і П. від. 27. повідомляє, що вибрано слідуючий новий уряд: М. Сійчак пр.; Ів. Маркович з. пр.; М. Фудзак секр.; А. Живицький секр. прот.; А. Кеблеш кас.; Ів. Музика і А. Біліця, контр. каси; М. Москва і П. Кочанський доз. хорих; М. Владисік хорунж.; П. Маркович капітан; Дм. Грпник дверник.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Поміч в Чужині" в. 215 взиває всіх своїх членів, щоби явили ся на мітінґ в суботу т. є. дня 3-го серпня 1912 точно о год. 8-ій вечер під ч. 431 E. 6-та ул. в Ню Йорку. Справа є дуже важна до полагодженя, тож повинностію кождого члена є явити ся на тім мітінґу. — С. Кучма секр.

ПОДЯКА.

Отсею дорогою складаю прилюдну подяку п. Іванови Немегови, 457 Вашінгтон ерт., Ню Йорк, за совісне і чесне покінчене моєї правної справи, по причині якої многі аґенти вже довгий час мене зводили і дурили, щоб лиш видерти з кишені від мене гроші. Допера коли я удав ся до п. Ів. Немета, він в скорім часі і незвичайно совістно покінчив сю справу. **Фірма п. І. Немета не циганить людий шумними але фальшивими рекламами, лиш здобуває собі довіре солідною і чесною працею. Нехай же Господь благословить її у тім ділі, щоб фірма п. Івана Немета могла в недовзі стати правдивим опікуном і обороцем руського народа на чужині. Я зі своєї сторони з чистою совістю поручаю п. Івана Немета усім нашим Родимцям.**

Савка Мигович,
Альдерсок, Окля.

ПОШУКУВАНЯ.

Пошукує ся Марії Панькович, котра утікла від свого мужа з одним Литвином перед півтора роком до Cleveland, Ohio і не дає о собі нікому знати. Марія Панькович є висока 5 стіп і 5 цалів, білява, мірної грубости, мала зі собою синка 5 місячного і донечку 5 літну. Хтоби знав що про ню живу, або мертву і дав знати підписаному, одержить $5.00 нагродои. Іван Панькович, Box 36, Manchester, N. Y.

Пошукую Павла Напоповім, десь має перебувати в Cleveland, O. Хтоби о нім знав або він сам, то прошу зголоситись на адресу: **Микола Онисько**, 1 Addison St., Detroit, Mich.

Пошукує Ясько Мазурик своєї жежи, Рузі Мазурик; вона походить з Галичини, повіт Ліско, село Урелця. 18-го липня лишила двоє дітий, одно 3 роки а друге 10 місяців і утекла з Андром Ласів; він походить з Галичини, село Кліцівна, пов. Рогатин. Мають десь перебувати в нюйорським стейті або в Пенсильвенії. За подане її адреси дам 5.00 дол. Хтоби про них що знав або вона сама, нехай зголосить ся на адресу: **Jasko Mazuryk**, Box 34, Freeland, Pa.

Пошукує ся Даниїла Лещика false Karl Sztajmca; хтоби знав що про него, прошу донести до: **Austrian Home**, 84 Braad St., New York, N. Y.

Пошукую сталої роботи в руськім сальоні за бартендера; єсьм Русин-Українець, літ 21, тверезий. S. J. Levkovicz, 2 Huston Bldg., Dayton, Ohio.

ПОЗІР! РОДИМЦІ! ПОЗІР!

Великий Баль

устроює

Комітет церкви сьв. Вм. Димитрія

в Суботу, дня 10. серпня с. р.

в гали Кіша в Картерет, Н. Дж.

Початок о годині 3-ій по пол.

Вступ на галю 25 цнт.

Всіх Родимців місцевих і доокіличних запрошує

КОМІТЕТ.

Товариство Запорожзька Січ

від. 206 в Woonsocket, R. I.

устроює

на дни 2 го вересня с. р.

РІЧНИЙ БАЛЬ.

На нім буде принимати ся нових членів до Р. Н. Союза без вступного. Початок о год., 2-ій по пол. в гали на Савт Тай стріт, ч. 13½.

КОМІТЕТ.